

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Závěrečná evaluační zpráva

Místní akční plán III vzdělávání MČ Praha 20

Hodnocené období: 1. 10. 2016 – 31. 12. 2022

Obsah

Obsah.....	2
1 Manažerské shrnutí	2
2 Stručná metodologie.....	4
3 Evaluační zjištění	5
3.1.1 Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?	5
3.1.1.1 Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol	5
3.1.1.2 Orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání	7
3.1.1.3 Zavádění řešení pro snižování nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území – dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě/každého žáka v inkluzivní škole	13
3.1.1.4 Zlepšení spolupráce s rodiči, zřizovateli a veřejností, zlepšení spolupráce v území a využívání místních finančních zdrojů pro rozvoj vzdělávání dětí a žáků	25
3.1.2 Co v dosažení těchto cílů bránilo nebo jim naopak pomáhalo?	29
3.1.3 Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP?.....	32
3.2.1 Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území?	36
3.2.2 Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?	37
3.2.3 Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?.....	40
3.3.1 Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat?	42
3.3.2 Je plán udržitelnosti MAP realistický?.....	44
4 Doporučení.....	44

1 Manažerské shrnutí

Hlavním impulsem Úřadu MČ Praha 20, jakožto nositele projektu, k zapojení do projektů MAP byla možnost systémového zkvalitnění vzdělávání na území Prahy 20 formou spolupráce škol ve formě vzájemné podpory, sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe. Do MAP se zapojilo celkem 9 škol (2 samostatné MŠ, 3 úplné ZŠ, 1 MŠ spojená s prvostupňovou ZŠ, 1 ZŠ speciální, 1 ZUŠ a 1 soukromá MŠ). Ještě před realizací MAP existoval mezi školami funkční model komunikace a spolupráce. Existoval zde nicméně potenciál pro jeho rozšíření a prohloubení. Zároveň bylo žádoucí podnítit rozvoj strategického plánování v území.

Základním výchozím předpokladem pro úspěšné sdílení, je vzájemné bližší poznání všech aktérů a jejich odborných znalostí a dovedností, které jsou ochotni sdílet. Neméně důležité je

vytvořit konstruktivní pracovní atmosféru na bázi důvěry a aktéry motivovat. Realizační tým MAP si toho byl dobře vědom, maximálně se snažil o pozitivní přístup a využíval v této souvislosti i služeb facilitátorky.

Závěrečná evaluační zpráva pro ilustraci ukazuje mnoho konkrétních příkladů, které díky místnímu akčnímu plánování mění vzdělávání dětí a žáků do 15 let v MČ Praha 20 k lepšímu. Jen z těchto konkrétních příkladů lze složit celkový obraz. Je důležité ukázat i zdánlivě drobné změny, které v průběhu času mohou získat na významu a mohou být iniciátorem dalšího dění.

RT MAP považuje za důležité na tomto místě shrnout přínosy, překážky i nenaplněná očekávání.

Základním přínosem je učení se principům komunitního plánování a iniciativě, které jsou zároveň využitelné i v jiných oblastech než ve vzdělávání.

Uspořádání pracovních skupin v rámci MAP I podle profesního zaměření bylo velmi vyhovující. Členové PS se v rámci cílových skupin MAP nejprve navzájem poznali, navázali spolupráci a byli vytěžováni vždy ke konkrétnímu určenému tématu, které se jich nějakým způsobem dotýkalo, což pro ně bylo motivační. V pracovních skupinách MAP II a MAP III již byla v rámci povinných témat iniciativa v podobě aktivní účasti a odborných příspěvků ponechána více na jednotlivých členech PS. Ne vždy se to setkalo s úspěchem. I přes maximální snahu RT MAP samotná účast i aktivita členů mohla být vyšší a v některých případech představovala překážku pro rozvinutí pestřejší a názorově bohatší diskuse mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávání.

Další překážkou, a zároveň i výzvou do budoucna je nízká aktivní účast rodičů a mužů na místním akčním plánování v území (např. účast v pracovních skupinách). Publicitě byla nicméně v tomto směru ze strany RT MAP věnována velká pozornost.

Obecně platí, že je třeba cíleně vyhledávat nové potenciální hybatele dění v rámci MAP, a to ve všech cílových skupinách, aby se okruh osob, které mají nápady a chuť se zapojit, rozrostl.

Zásadním přínosem byl praktický okamžitý dopad MAP v podobě adekvátně zvolených implementačních aktivit (mnohokrát ověřeno zpětnou vazbou). Některé aktivity mají potenciál udržet se v území dlouhodobě za předpokladu finančního zajištění. Vydefinování aktivit s dlouhodobým potenciálem představuje rovněž zásadní přínos (podrobně viz evaluační zjištění). Některé implementační aktivity naopak realizovány vůbec nebyly z důvodu nezájmu a probíhající pandemie covid-19 (podrobně viz evaluační zjištění). Průběh druhé poloviny projektu MAP II byl pandemií covid-19 ovlivněn a musel se této situaci přizpůsobit.

Aktéři oceňovali hlubší uvědomění si a utřídění investičních i neinvestičních priorit a cílů v rámci školy, lepší přehled o možných zdrojích financování potřeb díky MAP.

Přínosem je bezpochyby i projektové know-how a s tím související institucionální paměť, které v území zůstávají.

Neustále je třeba připomínat, že MAP není univerzální návod nebo hotový produkt, ale proces, v jehož průběhu se lze mnohému naučit.

2 Stručná metodologie

Při evaluaci byl proveden **desk-research** dostupných dokumentů. Byly využity odpovědi na otázky v sebehodnotících zprávách projektů MAP (závěrečná sebehodnotící zpráva příjemců MAP I, dvě průběžné sebehodnotící zprávy MAP II a závěrečná sebehodnotící zpráva MAP II). Dále byla využita data od respondentů týkající se hodnocení projektových aktivit a naplňování cílů projektu MAP II stejně jako hodnotící zprávy z projektových aktivit a zápisy z pracovních skupin MAP II a MAP III. Zároveň byly využity informace ze strategických dokumentů. Výše uvedené dokumenty poskytly solidní základ pro zodpovězení evaluačních zjištění.

Dále byla provedena různá **dotazníková šetření** (např. přínosy a dopady MAP I, evaluace vybraných aktivit MAP, dotazníkové šetření spokojenosti rodičů se ZŠ a MŠ atd.). Zde je třeba uvést, že od realizace projektu MAP I již uplynula poměrně dlouhá doba (na začátku projektu MAP III to byly 4 roky od ukončení MAP I), což se projevilo u odpovědí členů pracovních MAP I, i když byli detailně upozorněni, o jakou fázi MAP se jedná. Některé odpovědi byly příliš obecné nebo se týkaly navazujících projektů MAP. Na druhé straně je třeba říct, že šetření posloužilo jako zdroj námětů pro budoucí místní akční plánování. Naopak velmi podrobné odpovědi byly získány z dotazníkového šetření týkajícího se dopadu pandemie covid-19 na školy.

Osvědčilo se pokládat co nejkonkrétnější otázky a v některých případech dát na výběr možnosti (např. výběr z několika přínosů včetně možnosti „žádný přínos“). Byly kladeny otázky otevřené i uzavřené. Některá dotazníková šetření byla anonymní, některá byla adresována přímo konkrétním respondentům.

S logopedkami a rodilým mluvčím byly vedeny **řízené rozhovory**, jejich shrnutí bylo zaznamenáno.

V drtivé většině případů byly odpovědi realistické a obsažné. Je třeba pracovat s tím, že odpovědi respondentů jsou subjektivní, protože na oblast vzdělávání jeden objektivní pohled neexistuje. V řadě oblastí včetně doporučení ke zlepšení týkající se vzdělávání dětí a žáků do 15 let nicméně panuje v území shoda, což je zřejmé i z provedené evaluace.

3 Evaluační zjištění

3.1.1 Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?

Hlavním cílem MAP je zlepšení kvality vzdělávání v ZŠ a MŠ. Níže jsou vyjmenovány 4 dílčí cíle MAP a příklady naplňování těchto cílů v rámci MAP MČ Praha 20 – Horní Počernice. Naplňování hlavního cíle MAP je popsáno níže prostřednictvím dosahování dílčích cílů.

3.1.1.1 Systémové zlepšení řízení mateřských a základních škol prostřednictvím začleňování dlouhodobého místního plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol

MČ Praha 20 patří mezi menší okrajové části Prahy, kde jsou pouze 2 samostatné MŠ, 3 úplné ZŠ, 1 MŠ spojená s prvostupňovou ZŠ, 1 ZŠ speciální, 1 ZUŠ a 1 soukromá MŠ. Celkem se tedy jedná o 9 škol zapojených do projektu. I před počátkem realizace MAP probíhala pravidelná setkání ředitelů škol se zástupci zřizovatele. Vzhledem k nízkému počtu škol se relevantní aktéři ve vedení škol mezi sebou znají a znají i své vize a aktivity v rámci škol, což je bezesporu devizou pro budování a zdokonalování MAP v území. S počátkem realizace MAP byla tato platforma formalizována a využita k tvorbě a aktualizaci Strategického rámce MAP. V rámci MAP II a MAP III byla ze členů vedení škol a zástupce zřizovatele ustavena **pracovní skupina pro financování**. Na této pracovní skupině probíhala výměna zkušeností a příkladů dobré praxe, což napomáhalo k **upevnění a prohloubení spolupráce mezi školami**. Členové PS pro financování ocenili možnost společně diskutovat nějaký problém a společně nalézat řešení. PS byla inspirativní a otevírala nové možnosti pro další manažerskou praxi. Dále byla diskutována např. tato témata: neúměrná administrativní zátěž vedení škol, strategické plánování, informace o proběhlých a plánovaných implementačních aktivitách a o probíhajících evaluacích.

Zároveň zde probíhala diskuse o dalších možnostech financování škol, např. o projektech šablon financovaných z OP VVV a OP JAK. Projektová manažerka pravidelně informovala vedení všech ZŠ a MŠ o vypsání výzev na projekty šablon a o jejich zaměření a poskytovala i metodickou podporu a konzultace při podávání žádostí i během realizace projektů šablon. Hornopočernické ZŠ a MŠ dlouhodobě úspěšně realizují tyto projekty (podrobněji viz bod 2.3 zprávy).

Rovněž byla členkami RT MAP zmíněna možnost žádat o finanční prostředky na zahraniční výjezdy pedagogů MŠ a ZŠ v rámci programu Erasmus+ mobility osob ve školním vzdělávání. Samostatnou aktivitu pouze jedné školy nelze z MAP financovat. V rámci programu Erasmus+ je dále možné spolupracovat na mezinárodních projektech škol „Partnerství pro spolupráci“ s cílem zlepšovat jejich vzdělávací možnosti. Výstupy z těchto

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

projektů mohou přinést do území řadu zajímavých podnětů i pro školy, které se jich přímo nezúčastní, díky předávání příkladů dobré praxe mezi školami v území.

Management mateřských a základních škol musel během realizace procesu místního akčního plánování pružně reagovat na nové výzvy (pandemie covid-19, adaptace ukrajinských žáků), náměty, kritiky a účelně je implementovat v zájmu zvyšování kvality své školy. Pro mnohé to přineslo řadu různých podnětů na nové činnosti či na změnu stávajícího systému. Podrobněji je tato problematika popsána v bodech 3.1.1.2 (pandemie covid-19) a 3.1.2 (adaptace ukrajinských žáků).

Během realizace MAP v letech 2016, 2019 a 2021 se uskutečnila 3 dotazníková šetření spokojenosti rodičů s hornopočernickými ZŠ a MŠ. Dotazníková šetření představují důležitý podpůrný nástroj pro řízení škol a jejich reflexi. Pro rodiče je to jedna z možností, jak se komplexně vyjádřit k různým aspektům chodu školy a do detailu je reflektovat. Poslední šetření se uskutečnilo v prosinci 2021.

Výsledky všech 3 dotazníkových šetření spokojenosti jsou součástí analytické části MAP.

Ředitelé MŠ a ZŠ obdrželi výsledky dotazníkových šetření vždy za svoji konkrétní školu separátně a na společném setkání byli informováni o agregovaném výsledku všech hornopočernických MŠ a ZŠ.

Níže je uveden stručný souhrn zjištění z dotazníků pro rodiče z prosince 2021:

Mezi aspekty hodnocené v dotazníkovém šetření spokojenosti na ZŠ patří např. schopnost učitelů žáky motivovat a zaujmout, kvalita výuky cizích jazyků, rozvoj „soft skills“, výchovné a kariérní poradenství, výuka technických předmětů, moderní technologie při výuce, matematika a početní dovednosti, porozumění psanému textu, začleňování žáků se speciálními potřebami, dostatečná komunikace školy s rodiči, opatření proti šikaně, bezpečné okolí školy apod. Výuka cizích jazyků na obou stupních ZŠ je jedním z aspektů, kde rodiče vnímají prostor pro zlepšení. Úroveň výuky cizích jazyků se nicméně dle názoru rodičů během let od roku 2016 posunula k lepšímu. Projekt MAP se již od školního roku 2018/19 dlouhodobě cíleně snaží o změny k lepšímu prostřednictvím zapojení rodilého mluvčího anglického jazyka sdíleného všemi ZŠ. Možnost bezplatné konverzace a pomoci s domácí přípravou je rodilým mluvčím nabízena jednou za týden v Kulturně komunitním centru Horní Počernice. Rozvoj „soft skills“ ve smyslu samostatného myšlení a řešení problémů, rozvoje komunikačních dovedností a porozumění psanému textu – na obou stupních, zejména na 2. stupni jsou dalšími z aspektů, kde rodiče vnímají prostor pro zlepšení. V projektu MAP bylo diskutováno související téma kritické myšlení a byly realizovány čtenářské dílny a autorská čtení.

Celková spokojenost rodičů s výukou a stavem ZŠ ve srovnání s rokem 2019 mírně vzrostla. Zvýšila se i spokojenost s téměř všemi jednotlivými aspekty.

Mezi dobře hodnocené důležité aspekty v dotazníkovém šetření spokojenosti v MŠ patří: dostatečná příprava na školu, tvůrčí činnosti, schopnost učitelů děti motivovat, dostatek pohybu, pobyt dětí venku na zahradě, komunikace školky s rodiči, občanská a společenská výchova.

Celková spokojenost rodičů se stavem MŠ je zhruba na stejné úrovni jako v roce 2019. Rodiče lépe než v roce 2019 hodnotí možnost umístit do MŠ dítě mladší 3 let, výrazně méně spokojeni oproti roku 2019 jsou se společnými aktivitami pro děti a rodiče.

V prosinci 2019 se konal **praktický seminář s názvem Komunikace s rodiči pro pedagogy MŠ a ZŠ**. Lze říci, v komunikaci mezi školou a rodiči jsou v českém vzdělávacím systému velké rezervy a určitě se jedná o téma, na kterém je třeba dlouhodobě pracovat. Téma konstruktivní komunikace s rodiči žáků je uvedeno v Agregovaném popisu potřeb škol jakožto téma, kde existuje prostor ke zlepšení. Kvalitní komunikace představuje důležitý faktor pro rozvoj vzdělávání i pro řízení škol. Všech 8 respondentů uvedlo, že téma semináře bylo přínosné. Poznatky z akce pedagogové využijí. Účastníci by tento seminář doporučili dalším pedagogům. Určitě se jedná o téma, které by mělo být dále rozvíjeno.

Přínosy místního akčního plánování spočívaly v nastavení systematické, pravidelné a cílené spolupráce. Tím nastartovaly proces změny směřující ke zlepšení kvality vzdělávání v ZŠ a MŠ v území, který by se jinak neodehrál. Vedení škol se navzájem informovala a metodicky inspirovala. Prohloubily se jejich manažerské schopnosti a vědomosti z oblasti financování, strategického plánování nebo personálních otázek. Školy obdržely v průběhu let výstupy ze 3 dotazníkových šetření v MŠ a ZŠ pro rodiče a učily se pracovat s výsledky těchto šetření. Takto rozsáhlý sběr dat do té doby v území nebyl proveden. Spolupráce s rodiči je navíc ve SWOT-3 analýzách uvedena ve všech souvislostech i kvadrantech (silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby).

3.1.1.2 Orientace na kvalitní inkluzivní (společné) vzdělávání

Společné vzdělávání zohledňuje a podporuje různé vzdělávací potřeby žáků tak, aby plně využili svého studijního potenciálu. **Aspekty týkající se kvalitního společného vzdělávání byly diskutovány na pracovní skupině pro rovné příležitosti** (různé příklady jsou uvedeny níže v textu).

Od roku 2017 úspěšně funguje v jedné z hornopočernických ZŠ **přípravný ročník** (přípravka na přechod žáků do 1. třídy). Dále v území MČ Praha 20 působí **ZŠ speciální** (dříve i ZŠ praktická). Existence škol se zkušenostmi s inkluzí patří mezi silné stránky SWOT-3 analýzy týkající se inkluze a podpory žáků ohrožených školním neúspěchem. Mezi příležitosti patří nadšení a ochotní pedagogové a ředitelé škol pro práci se všemi dětmi a žáky. Zkušenosti a metodická podpora v této oblasti jsou využitelné i pro ostatní ZŠ a MŠ v území. V rámci SWOT-3 analýzy je také jako příležitost vnímána spolupráce, výměna zkušeností a efektivní řešení problémových situací a dále větší informovanost rodičů.

Je třeba, aby na školách byli trvale k dispozici školní psychologové, speciální pedagogové, logopedi, školní asistenti atd. a měli smlouvy na dobu neurčitou a byli placeni z národních prostředků státního rozpočtu, nikoliv pouze z fondů EU s ohraničeným časovým horizontem. Tyto předpoklady se jeví jako zásadní, ale bohužel je nelze prostřednictvím MAP ovlivnit. Nedostatek kvalifikovaných odborníků i asistentů na pracovním trhu v Praze byl zařazen v rámci SWOT-3 analýzy mezi hrozby. Rovněž tak zvyšující se počet dětí a žáků s SVP. Prostřednictvím MAP nelze tento problém vyřešit, ale lze na něj alespoň upozornit.

Příklady témat diskutovaných v rámci PS pro rovné příležitosti:

Praktické dopady inkluze: největším problémem jsou výrazné poruchy chování (agresivita). Žák, který má diagnostikovanou poruchu chování, by měl mít k dispozici asistenta i v družině (o asistenta žádá rodič). Spolupracující rodiče jsou zásadním faktorem pro rozvoj žáka.

Příklad dobré praxe sdílený rodičem k adaptaci žáků: pokud je ve třídě žák se speciálními vzdělávacími potřebami, může pomoci fundované vysvětlení situace psycholožkou pro ostatní rodiče a za přítomnosti rodičů toho žáka; odezva ostatních rodičů byla kladná (informovanost pomáhá).

Pozitivní hodnocení fungování logopeda a rodilého mluvčího: členové PS dále velmi kvitují, že by měly tyto aktivity fungovat i nadále po ukončení projektového období. Tyto aktivity zároveň přispívají k řešení problematiky rovných příležitostí.

Pozitivní hodnocení možnosti společně se v rámci PS setkávat a řešit různé otázky, vyměňovat si zkušenosti a informace. Za užitečné považují i setkávání různých cílových skupin projektu MAP (např. rodičů a pedagogů).

Příklady dobré praxe ze ZŠ a výměna zkušeností na téma spolupráce s asistenty pedagoga: pro úspěšnou spolupráci pedagoga a asistenta pedagoga je zásadní kvalitní komunikace, jasné rozdělení kompetencí i mentoring nových asistentů. Asistenta pedagoga je třeba vnímat jako nápomocného partnera. Ideální by byl asistent v každé třídě. V jedné ZŠ je zaveden institut uvádějícího asistenta pedagoga pro nového asistenta. Na jiné ZŠ probíhá systémová spolupráce v pracovní skupině s asistenty pedagoga, školním psychologem a výchovnou poradkyní (PS se schází 1x měsíčně). 1x za čtvrtletí i s třídními učiteli.

Průběh výuky: v současných podmínkách je obtížnější než dříve učit v jedné třídě 30 žáků (inkluze i chování dětí celkově); dětem chybí disciplína; jsou přesycené podněty z komunikačních technologií. Je to určitě jedno z témat k dlouhodobé diskusi.

Pravidelná setkání PS byla přidanou hodnotou. Takto cílená intenzivní výměna informací využitelných pro různé cílové skupiny na téma inkluze by se bez projektů MAP neuskutečnila.

V rámci MAP probíhala nicméně kromě pravidelné výměny informací na setkáních PS také řada implementačních aktivit s cílem snižovat nerovnosti ve vzdělávání v území a ty jsou popsány níže v bodě 3.1.1.3.

Výsledky dotazníkového šetření pro rodiče žáků ZŠ z prosince 2021: téma inkluze není pro rodiče tak zásadní oblastí, přikládají jí dle výsledků dotazníkového šetření nižší důležitost (za významnější jsou považovány čtenářská a matematická gramotnost), s pojetím inkluze rodiče souhlasí a vykazují nadprůměrnou spokojenost.

Výsledky dotazníkového šetření pro rodiče dětí v MŠ z prosince 2021: spokojenost rodičů se začleňováním dětí se speciálními potřebami oproti roku 2019 mírně vzrostla, zůstává nicméně v porovnání s jinými hodnocenými kritérii podprůměrná. Důležitost tohoto tématu nehodnotí rodiče jako zásadní, přisuzují mu v kontextu ostatních témat spíš nižší důležitost.

Faktorem, který negativně ovlivnil podobu a kvalitu společného vzdělávání, bylo bezesporu uzavření škol a přechod na online výuku. Online výuka přinesla i některá pozitiva. Níže je uvedeno hodnocení tohoto období ze strany škol.

Shrnutí evaluačních zjištění k hodnocení online výuky na ZŠ a dalších specifik v období pandemie covid-19 (16 respondentů z řad pedagogů ZŠ) – červen 2022: dopad pandemie na zdraví a duševní pohodu žáků: v některých případech došlo k nárůstu projevů problematického chování žáků po znovuotevření školy. Děti začaly více tíhnout k sociálním sítím. Dopady byly nepochybně různé na různé žáky. Někteří měli během pandemie dost pohybu, jiní ne (v hodinách tělesné výchovy je také vidět velká absence dřívějšího pohybu), někteří se s dopadem vyrovnali dobře, jiní jsou více úzkostní. Někteří pedagogové nezaznamenali velké dopady na zdraví ani duševní pohodu žáků nebo dokonce žádné negativní dopady na žáky. Jinde byl zaznamenán zvýšený výskyt psychických problémů. Byly zaznamenána i ztráta učebních návyků, prohloubení sociální izolace, nekázeň a agresivita žáků. U žáků z nepodnětného sociálního prostředí je vidět ztráta motivace. Jeden z respondentů uvedl, že se setkal s postcovidovými zdravotními problémy u žáků.

Postřehy k připravenosti žáků: někteří žáci potřebují pro pochopení látky více společného procvičování. Ve škole jsou žáci pozornější při takovém cvičení, protože má pedagog možnost je více udržet naladěné na probírané učivo. U PC se tato pozornost hůře kontroluje, a tak ztrácí pozornost rychleji. Učitelům se zdálo, že vše ještě není důkladně procvičené a stále přidávali nové typy úkolů. Žáci si individuálně nejasnosti řešili s pedagogy. Nelze to říct jednoznačně, záleželo na osobním přístupu dětí. Ze strany vyučujících se jim dostalo velmi dobré podpory. Problémy způsobovaly poruchy soustředění a málo procvičování. Žáci, kteří pracovali poctivě během pandemie ovlivnění zas až tak moc nebyli, žákům, kteří poctivě nepracovali chyběla provázanost látky ze zasažených ročníků.

Postřehy k prohloubení nerovností mezi žáky: ne každý rodič si ví rady s tím, jak správně dítěti vysvětlit probírané učivo. U dětí se specifickými poruchami učení může chybět

trpělivost a také znalost správných didaktických metod. U dětí s odlišným mateřským jazykem bylo hodně znát, že nebyly denně více hodin ve styku s českým jazykem (chyběl jim kontakt s českými kamarády). Ne všichni měli ze začátku potřebnou techniku k zabezpečení online výuky. Žáci s poruchami učení vyžadují především osobní kontakt, to sebelepší online výuka nenahradí. Když děti z málo podnětného rodinného prostředí neměly možnost pravidelné docházky do školy, chyběla jim možnost procvičování, individuální přístup učitele, přímý kontakt s ostatními dětmi při vyučování – diskuse, rozhovory apod. Jejich samostatná příprava byla komplikovanější. Záleželo také na času, který strávili rodiče pomocí dětem. Žáci z pohodlněli.

Postřehy ke spolupráci s rodiči: 31 % respondentů hodnotí spolupráci s rodiči jako výbornou, 69 % jako uspokojivou. Variantu „neuspokojivá“ nezvolil žádný respondent. U nižších ročníků byla spolupráce s rodiči nutná. Po překonání počátečních technických potíží spolupráce fungovala dobře. S některými rodiči výborná, s jinými až konfliktní. Rodiče se snažili vyhovět požadavkům. Rodiče nestíhali.

Názor pedagogů na efektivitu online výuky (pozitiva, negativa): u některých dětí v pořádku a bez problému – stejně jako kdyby chodily do školy. Spousta dětí zhoršený průměr, zhoršení učebních návyků.

Pozitiva online výuky: zlepšení dovedností dětí při zacházení s digitální technikou. Žáci se museli učit více samostatnosti a odpovědnosti a obohatilo je to rychle v ovládní PC (rozvoj počítačové gramotnosti). Žáci se naučili používat různé aplikace a pokud je hodina vedena dobře, můžou si z ní spousta odnést. Možnost zadávání úkolů, otázek k opakování před prověřováním, připomenutí termínů, shrnujících zápisů. Převaha pozitiv, pokud si žáci nesdílí výsledky. Pedagogové se ve výuce naučili využívat různé weby – videa, prezentace, online cvičení kvízy. Žáci jsou schopni plnit více úkolů samostatně a nespolehají se na společnou práci se třídou a s učitelem.

Negativa online výuky – chybí přímý kontakt se žákem, který respondent bere při výuce jako stěžejní. Žákovi chybí dopomoc, nedostatečná možnost procvičovat učivo. Velké negativum také je, že je nekontrolovatelné, kdo za počítačem sedí a jak k tomu přistupují žáci. Zkrátka, ti, co se chtěli učit, se učili. Dalším negativem je dlouhé a unavující sledování monitoru, displeje. Nemožnost využití některých efektivních metod výuky. Složitější hodnocení, více času na přípravu, ne všichni žáci zodpovědní v samostatné práci. někdy problémy s technickým zabezpečením žáků (často nešly mikrofony, kamery, dlouhá doba, než odpověděli). Výše efektivitu úzce souvisí s konkrétním učitelem.

Jak pandemie covid-19 proměnila/posunula výukové metody? Můžete uvést příklady dobré praxe z online výuky, které jste přenesli i do prezenční výuky?

Jedna z respondentek uvedla, že se naučila lépe pracovat v online vzdělávacích programech. Práce v online prostředí, využití MS Teams pro komunikaci, zadávání a sdílení úkolů. Online připojení žáků do výuky, pokud nemohou být ze zdravotních důvodů ve škole. Žáci tak

nepřijdou o možnost vysvětlení látky. Využití prostředí MS Teams k zadávání domácích úkolů. Velkým přínosem jsou online porady pedagogů a také online setkání s rodiči, kteří nemohou přijít osobně. Používání aplikací, zpestření prezenční výuky, elektronická třídní kniha a žákovská knížka. MS Teams – žákovské prezentace, interaktivní pracovní listy. Využití těchto nástrojů i v prezenční výuce: classroom, skolakov, Matýskova matematika, umimefakta, umimecesky, ČT – EDU, onlinecviceni, pripravysteanky apod. Větší prostor ke sdílení informací formou prezentací. Využití učebny Classroom k posílání informací nebo odkazů na procvičování. Zaslání učebního materiálu, obrázků k učivu na procvičování a opakování. Pokračuje přeposílání týdenních plánů učiva žákům, možnost nemocným dětem přeposlat práci ve škole, dát možnost dětem pracovat doma v klidu na zadaných úkolech (občas dobrovolné úkoly – využívají hlavně děti slabší, pomalejší a žáci se specifickými poruchami učení).

Shrnující komentář: sešla se celá řada různorodých komentářů z mnoha úhlů pohledu, které dávají ucelený obraz dopadu pandemie covid-19 na vzdělávání na ZŠ. Jako pozitivní dopad akcentuje RT MAP zejména zlepšení počítačové gramotnosti u pedagogů a žáků, které by za standardních okolností v této intenzitě neproběhlo (např. zapojení MS Teams a online vzdělávacích programů do výuky). Z evaluačního šetření dále vyplývá, že kvalita online výuky v období pandemie covid-19 závisí na několika faktorech: aktivní pomoc rodičů, vybavenost žáka počítačem a kvalitním online připojením, motivovanost a píle žáka, existence specifických poruch učení, specifika výuky cizinců, zvládnutí online výuky pedagogem. Od těchto faktorů se následně odvíjí míra úspěšnosti vzdělávání během pandemie covid-19. RT MAP monitoroval situaci ve školách a přispěl ke zvyšování počítačové gramotnosti prostřednictvím pořádání online seminářů pro rodiče, které se setkaly s velmi pozitivním ohlasem.

Dotazníkové šetření s obdobnými závěry proběhlo i mezi řediteli ZŠ, ale byly v něm dvě otázky navíc – na ekonomický dopad pandemie na školu a spolupráce se zřizovatelem během pandemie Covid-19. Pokles byl v příjmech za školní družinu, školní klub a pronájem prostor (tělocvična, učebny). Nebylo třeba však realizovat další opatření, stále se dařilo fungovat bez dalších ekonomických zásahů. Spolupráce se zřizovatelem (ÚMČ Praha 20) je hodnocena jako výborná (metodická i materiální), a to i bez ohledu na pandemii. Z dotazníků mj. vyplynulo, že si je vedení škol vědomo úskalí online výuky, pandemii covidu dobře reflektovalo a pružně reagovalo na vzniklé potřeby.

Reflexe výuky v období pandemie covid-19 a diskuse mezi školami na toto téma proběhla rovněž na setkání PS ve školním roce 2021/22. Členové PS vnímali pokles motivace a dodržování režimu u dětí, růst závislosti na elektronice, růst úzkostí u náctiletých. Některé děti během pandemie tolik nesportovaly, což na ně má zdravotní dopad. Děti potřebují kolektiv, aby měly motivaci chodit ven, sportovat. Dále bylo diskutováno, že stoupají počty dětských pacientů u psychologů i psychiatrů (poruchy příjmu potravy, sebepoškození) a přitom je nedostatek dětských psychiatrů. Problémem jsou dlouhé čekací

lhůty v ordinacích (3 až 6 měsíců). Někdy je problémem střídavá péče (neshody mezi rodiči). Paměťové učení šlo v době covidové pandemie stranou, a i v době konání PS se to ještě projevovalo.

Hodnocení online výuky v dotazníkovém šetření pro rodiče z prosince 2021: s výukou na dálku byly spokojeny zhruba tři čtvrtiny rodičů. Spokojenější s jejím průběhem byli rodiče žáků 1. stupně.

Shrnutí evaluačních zjištění k hodnocení výuky v MŠ a dalších specifik v období pandemie covid-19 (13 respondentů z řad pedagogů MŠ) – červen 2022: dopad pandemie na zdraví a duševní pohodu:

Jeden z respondentů to nedokáže zhodnotit. Ve školním roce 2021/22 byly děti častěji nemocné (respirační onemocnění). V době preventivních protiepidemických opatření byla nemocnost dětí naopak nižší. Děti relativně zdravější – respirační nemoci rodiče v době pandemie pečlivěji sledovali a léčili. Menší počet respiračních chorob. Duševní pohodu nelze zcela posoudit. Spíše horší adaptace po návratu do MŠ.

To je individuální podle temperamentu dítěte. Ale spíše negativní. Musely se znova socializovat, nastavovat pravidla a pevný řád. Většinou se rodiče moc nevěnují všeobecnému rozvoji dítěte včetně soustředění, jemné motoriky, jazykových dovedností.

Po prodělání nemoci covid 19 se děti potýkaly s postcovidovým syndromem. Časté rušení výuky a testování jim snižovalo radost z výuky, také nemožnost besídek a společných setkávání. Menší nemocnost dětí vzhledem k preventivním opatřením, děti se těšily na kontakt s kamarády. Děti tuto situaci zvládly kupodivu většinou velice dobře, bez větších dopadů na jejich duševní zdraví.

Zpětná vazba k ovlivnění připravenosti žáků MŠ: časté přerušení docházky, méně společných akcí, méně pohybu. Chyběly návyky správného stolování, respekt autority učitele, matematické a jazykové dovednosti, sociální vazby, naučení respektování školního režimu, schopnost spolupracovat, socializace, důslednost, nastavený řád.

Rodiče většinou neplnili nachystaný pracovní materiál a příliš se neúčastnili společných projektů (např. vystavení výrobků na určeném místě) ani u předškoláků – „povinné“ donesení celé složky po nástupu do školky.

Rodiče s dětmi příliš nepracovali dle nachystaných materiálů v přípravě na školu, zpětná vazba nebyla zcela naplněna. Dětem chyběly sociální kontakty.

Postřehy k prohloubení nerovností mezi dětmi v MŠ:

Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí nechodí ani nyní pravidelně do MŠ. Mají horší slovní zásobu, chybí jim hygienické návyky i slušné chování. Chyběl vzájemný kontakt, pro cizince kontakt s češtinou. Málo časté návštěvy logopedie.

Postřehy ke spolupráci s rodiči (např. dodržování různých opatření apod.): 15 % respondentů hodnotí spolupráci s rodiči jako výbornou, 77 % jako uspokojivou a 8 % jako neuspokojivou. Rodiče opatření většinou dodržovali, bohužel jsme neměli zpětnou vazbu o přípravě dětí na vstup do ZŠ ani o plnění distanční výuky.

Shrnující komentář: z odpovědí v dotaznících vyplývá, že MŠ pečlivě monitorovaly chování dětí po znovuotevření MŠ během pandemie covid-19. Děti si musely některé návyky znovu vybudovat/upevnit. Zároveň v dotaznících zaznělo, že děti byli během pandemie covid-19 v MŠ zdravější, rodiče více sledovali a léčili respirační nemoci dětí. Lze říci, že míra dopadu pandemie covid-19 na děti velmi závisí na přístupu rodičů, do jaký míry se dětem věnovali.

Dotazníkové šetření s obdobnými závěry proběhlo i mezi řediteli MŠ, ale byly v něm dvě otázky navíc – na ekonomický dopad pandemie na školu a spolupráce se zřizovatelem během pandemie covid-19: řešení velkého počtu zástupů ve všech profesích v MŠ z důvodů karantén či nemoci zaměstnanců. Spolupráce byla výborná, zřizovatel byl nápomocen jak po stránce metodické podpory při řešení nových věcí, tak při zajištění a distribuce hygienického materiálu a zdravotních pomůcek při první vlně pandemie – dezinfekce, rukavice, štíty, roušky atd., tak po stránce finanční podpory – nákup bezkontaktních teploměrů, generátorů ozónu a čističek vzduchu atd., v pozdějším období zajištění testů.

Analýza dopadu pandemie covidu-19 na ZŠ speciální v Praze-Horních Počernicích

Shrnutí zpětné vazby: na zdravotní stav vliv pandemie neměla. Dopad na dušení zdraví našich žáků je nepatrný vzhledem ke kratší době uzavření speciálních škol. Přípravenost žáků posledního ročníku ZŠ na přechod do dalšího stupně vzdělávání nebyla pandemií covid-19 negativně ovlivněna. Pandemie rovněž neměla vliv na prohloubení nerovností mezi žáky. Spolupráce s rodiči byla během pandemie hodnocena jako uspokojivá. Online výuka není pro speciální školy vhodná. Pro žáky je nutný individuální přístup, speciální metody práce a osobní kontakt s učitelem, což při online výuce nelze uplatňovat. Při výuce je nutná soustavná pomoc rodičů, je to tedy náročná výuka i pro rodiče. Pozitivně je hodnoceno zlepšení digitální gramotnosti žáků i pedagogů.

3.1.1.3 Zavádění řešení pro snižování nerovností ve vzdělávání uvnitř škol a v území – dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě/každého žáka v inkluzivní škole

Na území MČ Praha 20 se nenachází žádné sociálně vyloučená lokalita. Nelze také říci, že by se děti a žáci pocházející z nepodnětného sociálního prostředí soustředili v převážné míře do jedné určité MŠ nebo ZŠ.

Přínosem pro děti ohrožené školním neúspěchem, pro děti pocházející z nepodnětného sociálního prostředí, ale i pro další děti, které mají různé obtíže s mluvením, a jejich rodiče bylo bezpochyby **působení logopedky v MŠ podpořené v rámci MAP.** Včasné odhalení

logopedických vad a v některých případech s nimi spojené vývojové dysfázie pomáhá odstraňovat překážky na cestě k úspěšnému vstupu do ZŠ. V rámci MAP byla problematika logopedických vad průběžně akcentována na pracovních skupinách (zejména PS čtenářská gramotnost a rovné příležitosti) a pedagogové MŠ se shodli, že je třeba reagovat na rostoucí trend výskytu logopedických vad. MŠ využívají např. kurz pro trénink jazykových schopností dětí formou hry „Hláskář“.

Všechny mateřské školy průběžně v rámci projektů MAP II a MAP III poskytovaly zpětnou vazbu na působení logopedky. Byla hodnocena vedením MŠ prostřednictvím evaluačních dotazníků během 4 školních roků (2018/19, 2019/2020, 2020/21, 2021/22). Mateřské školy v nich odpovídaly na otázky, jak hodnotí spolupráci s logopedkou (*výborná/uspokojivá/nedostatečná*), a zároveň zdali jednotlivé MŠ zaznamenaly nějakou zpětnou vazbu od rodičů dětí na působení logopedky. Varianta „nedostatečná“ nebyla zvolena nikdy. V posledním hodnoceném školním roce hodnotily dvě hornopočernické MŠ spolupráci s logopedkou jako výbornou, zbylé dvě jako uspokojivou (v jednom případě kvůli malé časové dotaci, ve druhém případě byla tato varianta uvedena zvolena bez dalšího komentáře). Z hodnotících dotazníků dále vyplynulo, že všechny čtyři MŠ uvítají pokračování této aktivity.

Shrnující komentář: na základě výše uvedených informací a sběru dat z dotazníků lze konstatovat, že logopedická péče ve sledovaném časovém období plnila plánovaný účel, byla velmi žádaná a naplňovala cíle MAP (např. pokroky ve školní připravenosti a zralosti dětí, snižování nerovností ve vzdělávání, využití nových poznatků učitelkami v MŠ, pomoc při práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem).

Pro úplnost uvádíme citace komentářů z hodnotících dotazníků: „V rámci zacílené jazykové podpory dětí s logopedickými problémy včetně dětí s odlišným mateřským jazykem došlo u podpořených dětí k procvičení výslovnosti jednotlivých hlásek, ke zlepšení komunikačních dovedností a rozšíření slovní zásoby. Spolupráce logopedky a učitelek vedla ke zlepšení jazykové výchovy v rámci třídních programů.“

„S prací paní logopedky jsme byli velmi spokojeni, vždy děti uměla zaujmout. Měla přátelský přístup, bylo vidět logopedické pokroky u dětí.“

„Paní logopedka vyhověla požadavkům a potřebám dětí i MŠ. Výborná byla pomoc školní asistentce při motivaci dětí s odlišným mateřským jazykem a při částečném vedení školní asistentky.“

„Rodiče kladně hodnotili spolupráci s paní logopedkou, měli radost výsledků a vzdělávacích pokroků.“

„Velmi nám pomohla při práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem, vývojovou dysfázií a opožděným vývojem řeči a slovním vedením (doporučení postupů a materiálů) pedagogům a školní asistentce při práci s těmito dětmi“.

„Spolupráce s logopedkou, která navštěvuje MŠ 2 dny v týdnu a poskytuje logopedickou podporu všem vytypovaným dětem s logopedickou vadou a dětem s odlišným mateřským jazykem je výborná. U většího počtu podpořených dětí došlo ke zlepšení ve výslovnosti jednotlivých hlásek, rozšíření slovní zásoby a ke zlepšení komunikačních dovedností.“

„Rodiče dětí, se kterými paní magistra spolupracovala, byli spokojeni. Logopedická péče v MŠ doplnila jejich domácí přípravu. Negativa – ne vždy se dostalo na všechny děti.“

„Uspokojivá spolupráce: novou paní logopedku můžeme hodnotit obtížněji z důvodu covidové situace, a i z toho, že byla dosti nemocná. Když byla přítomna, chovala se k dětem velmi hezky a profesionálně.“

„Pokud byla paní logopedka v MŠ přítomna, byla její práce přínosná zejména v oblasti kolektivní logopedické péče. Rovněž nám pomohla s diagnostikou a včasným odhalením logopedických vad u dětí, které na žádost jejich rodičů vyšetřila.“

„Rodiče kladně hodnotí prezenční logopedickou podporu, online formu považují za nutnou náhradu, která je méně vhodná pro děti do 6 let.“

„S některými rodiči, a především s jejich dětmi zahájila paní logopedka konzultace online, což hodnotili rodiče kladně.“

„Paní logopedce patří náš dík za uspořádání informačního setkání pro rodiče předškoláků, i když představa rodičů o výstupu ze setkání byla jiná. Jednalo se o teorii, rodiče očekávali praktické rady.“

„Paní logopedka v rámci jazykové podpory předškolních dětí vede tři skupiny Hláskáře, kde se zaměřuje na rozvoj sluchového vnímání, procvičování jazykové průpravy pro následné úspěšné zvládnutí nácviku čtení a psaní v ZŠ.“ „Pracuje také se skupinou předškolních dětí s odlišným mateřským jazykem, kde se zaměřuje na procvičování českého jazyka, a hlavně slovní zásoby. Pro zlepšení komunikačních dovedností poskytuje také individuální logopedickou péči mladším dětem.“

„Rodiče využívají individuální logopedickou péči pro své děti a také kladně hodnotí u předškolních dětí a cizinců jazykovou podporu ve formě „Hláskáře“.

„Hodnocení paní logopedky od rodičů jsme zaznamenali. Zpočátku byla komunikace paní logopedky s dětmi i rodiči problematičtější, z pohledu rodičů byla k dětem až příliš kritická. Teď máme pocit, že si vše sedlo, a konzultace logopedie probíhají v pořádku.“

„Rodiče si v letošním roce stěžovali na špatnou komunikaci s paní logopedkou. Dle informací od několika rodičů neodpovídala na emaily. Neměli dostatek informací o dění na kroužku „Hláskář“.

Obě logopedky působící v rámci projektu MAP II poskytly své vyjádření k působení v MŠ v MČ Praha 20:

1) Jak byste zhodnotila svoje působení v projektu MAP II v Praze-Horních Počernicích? (např. spolupráce s MŠ, dětmi, rodiči, s projektovým týmem MAP apod.)

„Spolupráce byla hodnocena jako celkově dobrá a potřebná. Záleželo na aktivitě a ochotě jednotlivých škol a učitelů, nakolik chtěli sdílet danou problematiku. Spolupráce s vedoucími pracovníky byla ve většině případů příjemná, v jednom případě bylo vedení velmi direktivní a nebyla zde ochota přijmout doporučení stran práce s dětmi. Bylo k dispozici dostatečné množství pomůcek. Děti až na výjimky spolupracovaly velmi dobře, podařilo se mi s nimi navázat vztah a vybudovat důvěru nezbytnou pro úspěšnou logopedickou činnost. Spolupráce s rodiči bohužel často neprobíhala, a to kvůli uzavření knihovny v průběhu pandemie covid-19, ve které byly v odpoledních hodinách plánované konzultace pro rodiče. Komunikace s rodiči probíhala v několika málo případech pouze telefonicky. Obecně jsou efektivnější konzultace za přítomnosti rodiče, byť by probíhaly méně často.“

2) Jaké dopady měla podle Vás Vaše práce v MŠ na řečové schopnosti dětí? (např. krátkodobé/dlouhodobé dopady, míra zlepšení apod.)

„Vzhledem k problematice klinické logopedie, by měly být dopady dlouhodobé s cílem trvalého správného vyslovování. Depistáží odhalit vývojové vady komunikačního procesu a doporučit individuální reedukaci a terapii v ambulanci klinického logopeda. Při podezření na závažnější narušení komunikační schopnosti byla doporučena návštěva klinického logopeda, při lehčích narušeních byla intervence zahájena formou pravidelných návštěv u dítěte ve třídě. Během logopedické intervence probíhal současně i rozvoj pasivní i aktivní slovní zásoby českých dětí i dětí cizinců, kde byly pokroky znatelné. Pomalejší, ale zaznamenané pokroky se objevily i u dětí, u kterých byla prováděna terapie dyslálie. U většiny dětí se podařilo vyvození hlásek, některé děti zvládly i fáze fixace a automatizace.“

3) Jak vnímáte v souvislosti s Vaší profesí připravenost dětí (předškoláků) z Prahy-Horních Počernic ke školní docházce? Jaké jsou překážky? Dařilo se tyto překážky díky Vaší logopedické péči odstraňovat a do jaké míry?

„U velké části předškoláků se vyskytuje nesprávná výslovnost hlásek. Jelikož správná výslovnost je jedním z předpokladů úspěšnosti ve škole, většina předškoláků v tomto ohledu dokonale připravena není. Nicméně u valné většiny předškoláků se jednalo o nesprávnou výslovnost několika málo hlásek – v těchto případech nemusí nesprávná výslovnost příliš zasahovat do průběhu školní docházky, pokud i po nástupu na ZŠ bude logoped navštěvován. U dětí s dyslálií se dařilo redukovat počet nesprávně vyslovovaných hlásek.“

Naproti tomu jsem se neznepokojila setkání se závažnějšími poruchami, které byly v některých případech řešeny s klinickým nebo školským logopedem, v jiných případech, zjevně z rodinných důvodů, řešeny nebyly i přes opakovaná doporučení. Tyto děti by kvůli významným překážkám ve verbální komunikaci měly velké potíže ve většině předmětů i v interakci se spolužáky. Mou úlohou bylo doplňovat stávající logopedickou intervencí o aktivity k rozvoji slovní zásoby, orientace v prostoru nebo hrubé i jemné motoriky.

Kompetentnost paní učitelek a vedení MŠ je natolik dobrá, že jsou děti připravovány velmi dobře a je to zcela mimo moji kompetenci. Občas jsem byla žádána o další názor nebo doporučení ke konkrétním dětem, když se nedařilo napravit výslovnost v krátkém čase. Nevím, do jaké míry se podařilo odstraňovat překážky. Dokud navštěvovali MŠ, dostávali rodiče i děti doporučení k postupu (přes jejich učitelky).“

4) Pokud můžete porovnávat, byla práce s dětmi v Praze-Horních Počernicích v něčem specifická oproti jiným pražským městským částem nebo jiným městům?

„Nejsem si vědoma žádných specifík.

Porovnání není možné, jde o individuální péči. Pokud se tážete na kolektivní logopedická cvičení, pomohou jen dětem bez dalších problémů s řečí nebo dětem s lehkou nesprávnou výslovností. V MČ Praha 20 bylo dost dětí s odlišným mateřským jazykem a také více dětí, které navštěvovaly MŠ jen několik týdnů před koncem školního roku.“

Měsíčně probíhala bezplatná logopedická poradna v Kulturně komunitním centru (budova místní knihovny), kam mohli rodiče se svými dětmi přijít. Logopedkám byla zpětná vazba průběžně poskytována.

Přínosem pro děti ohrožené školním neúspěchem (a nejen pro ně) byla rovněž výuka angličtiny rodilým mluvčím. **Rodilý mluvčí komplexně zhodnotil své působení na hornopočernických školách.** Spolupráci se školami vnímá p. J. P. Ott z větší části jako pozitivní. Pedagogové s ním efektivně komunikovali o tom, co má žáky učit.

Pan J. P. Ott považuje za důležité zapojit všechny žáky a ukázat jim, že s alespoň malým úsilím není studium tak těžké. Snahou p. Otta je, aby témata v hodinách byla pro žáky zábavná. Pokud žáky dané téma zajímá, je pravděpodobnější, že o něm budou chtít mluvit. Mnoho studentů se zdráhá mluvit nebo se bojí mluvit, aby neudělali chybu. P. Ott doporučuje zaměřit se na aktivity rozvíjející mluvení. U některých vyučujících není konverzace jejich silnou stránkou, může pro ně tedy být obtížnější opravovat výslovnost během cvičení. Nevidí velké rozdíly ve znalostech žáků mezi jednotlivými hornopočernickými ZŠ. Důležitou roli hraje motivace žáka a osobnost vyučujícího. Školní rok 2021/22 byl plný nových nápadů a aktivit v hodinách, jak ze strany rodilého mluvčího, tak se strany českých vyučujících. Rodilý mluvčí sdílel nápady s různými ZŠ (příklady dobré praxe).

Všechny základní školy průběžně v rámci projektu MAP II poskytovaly zpětnou vazbu týkající se kvality výuky rodilého mluvčího, spolupráce s ním (*výborná/ uspokojivá/ nedostatečná*) a postřehů pedagogů a žáků prostřednictvím hodnotících dotazníků během 3 školních roků (2018/19, 2019/2020, 2020/21). Varianta „nedostatečná“ nebyla zvolena v prvních dvou školních rocích ani jednou. V posledním hodnoceném školním roce byla tato varianta zvolena dvakrát. V jednom případě hodnotila paní učitelka, která s rodilým mluvčím absolvovala pouze jednu vyučovací hodinu na 1. stupni („připravená hodina byla zcela neadekvátní věku žáků“). Ve druhém případě byla jako „nedostatečná“ hodnocena výuka

v jedné třídě na 1. stupni: „žáci na rodilého mluvčího příliš nereagovali. Přínos byl zejména v procvičení hláskování abecedy.“

Shrnující komentář: na základě sběru dat z dotazníků a z pracovních skupin lze konstatovat, že výuka rodilého mluvčího ve sledovaném časovém období plnila plánovaný účel a naplňovala cíle MAP (mj. posilování jazykové gramotnosti). Z dotazníků mj. vyplývá, že rodilý mluvčí má smysl pro humor a žáky hodiny baví. Příjemná atmosféra při vyučování je přitom jedním z velmi důležitých faktorů pro zdárný proces učení (v současné době je velmi diskutována důležitost well-being ve třídách). Dále je zřejmé, že úspěšnost výuky rodilého mluvčího závisí rovněž na kvalitním a adekvátním nastavení spolupráce s vyučujícími anglického jazyka a rovněž na didaktické přípravě rodilého mluvčího, to všechno je kontinuální proces. V některých případech se názory pedagogů na působení rodilého mluvčího trochu liší. Rozdílné názory nejsou v oblasti výuky a vzdělávání ničím neobvyklým a pomáhají posouvat jeho úroveň výš. Je třeba, aby obě strany byly vůči sobě receptivní.

Tato projektová aktivita navíc pozitivně zasahuje do problematiky rovných příležitostí a pomáhá snižovat nerovnosti, protože všechny děti nemají možnost vyzkoušet si komunikaci s rodilým mluvčím v prostředí mimo školu. Tato aktivita jednoznačně přispívá ke zvyšování motivace pro studium angličtiny a pro žáky představuje vítané zpestření výuky. Zároveň to je i příležitost k rozvoji pro nadané žáky. Jedná se o zajímavý podnět i pro pedagogy, pro které může být vzájemná spolupráce s rodilým mluvčím inspirující. Rodilému mluvčímu byla zpětná vazba průběžně poskytována.

Pro úplnost uvádíme citace komentářů z hodnotících dotazníků:

„Přípravy jsme vždy společně konzultovali. Pro žáky měl vždy připravené rozšiřující pracovní listy, motivační hry.“

„Pan Ott se aktivně zajímal o probíranou látku, aby jeho hodiny navazovaly a rozšiřovaly dosavadní probrané učivo. Některé konkrétní aktivity předem konzultoval s vyučující, aby lépe vyhověl potřebám dětí. Pan Ott je zodpovědný, na hodiny chodil včas a dobře připraven.“

„Rodilý mluvčí má snahu se zlepšovat, avšak i nadále přetrvávají jeho výrazné nedostatky v oblasti didaktiky cizího jazyka. Tato skutečnost se projevila v situacích, kdy si přípravu na výuku tvořil lektor sám. Po několika hodinách, které neměly z pohledu školy požadovanou úroveň, se na přípravách výraznou měrou podílejí jednotliví vyučující.“

„Mají možnost vyzkoušet si reálnou situaci, kdy jejich komunikační partner umí pouze anglicky a potřebují se domluvit.“

„Vítaná změna, nová zkušenost, odlišný styl výuky, možnost neformální konverzace. Velký přínos je především v oblasti reálií z běžného života v USA.“

„Naprostá většina žáků považuje přínos zapojení rodilého mluvčího za uspokojivý. Oceňují, že rodilý mluvčí má smysl pro humor a výuka je uvolněná. Někteří žáci ovšem poukazují na

to, že rodilý mluvčí nepracuje s celou třídou, ale věnuje se pouze aktivním jedincům, „neumí učit“, „nelíbí se mi jeho styl výuky“, „jeho hodiny jsou zdlouhavé“.

„Většina žáků se na výuku těšila. Někteří si na začátku stěžovali, že mu nerozumí, že jim více vyhovují klasické metody výuky. V druhém pololetí se již komunikace zlepšila, zvykli si. Přínos vidím hlavně při konverzačních tématech.“

„Hodiny s rodilým mluvčím žáky bavily, rádi s ním spolupracovali. Pro nadané žáky znamenal rozšíření standardní výuky. Pan Ott se snažil zapojovat všechny žáky, projevoval velkou trpělivost a dopomáhal komunikačně slabším žákům. Při výuce používal i moderní prvky – interaktivní tabuli, poslechy, videa a nejrůznější hry či další vhodné aktivity na doplnění výuky. Děti o výuku měly zájem, těšily se na jeho hodiny.“

„Vždy si vyjdeme vstříc a jeho přínos je obrovský.“

„Rodilý mluvčí se na hodiny připravoval, spolupracoval se mnou, konzultoval se mnou aktivity, které chtěl použít, ptal se na můj názor. Používal pracovní listy, interaktivní tabuli, mapu a různé vizuální pomůcky. Děti hodiny bavily, těšili se na ně. Občas byly vysvětlené složitě, nesrozumitelně a musela jsem do hodiny hodně zasahovat. Jedna ze tříd je velice nehomogenní, jsou velké rozdíly v jazykové úrovni žáků. Šikovní žáci komunikovali, slabší žáci se nudili, nerozuměli a nereagovali. Přestože jsem v této třídě do hodiny hodně zasahovala a snažila jsem se učivo zpřístupnit všem, neměla jsem ten dobrý pocit z kvalitně odučené hodiny.“

„Nutnost plně se koncentrovat na porozumění.“

„Atraktivita výuky.“

„Zpestření výuky – pro žáky vítaná změna.“

„Vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s epidemií Covid 19 neprobíhala výuka v plném rozsahu. Rovněž nebylo možné provést důkladnou zpětnou vazbu od žáků. Z náhodných reakcí žáků lze vyčíst, že pro ně výuka byla zajímavá a že se na ni těšili. Občas dávali najevo, že nerozumí, ale zároveň byli nuceni se soustředit a dopátrat se významu sdělení. Na přípravě hodin jsme pracovali společně a při hodinách jsme se společně doplňovali. Celkově hodnotím práci rodilého mluvčího a jeho přínos pro výuku angličtiny na naší škole velmi pozitivně.“

„Rodilý mluvčí působil na naší škole druhým školním rokem. Za tuto dobu je znatelný pokrok v oblasti metodické i didaktické. Zlepšení nastalo i v oblasti práce se třídou a motivace žáků. Díky přátelskému a partnerskému přístupu se mu daří odbourávat ostych žáků přirozeně komunikovat v anglickém jazyce. Je u nich oblíben a na jeho hodiny se zpravidla těší. Výborná je lektorova schopnost kooperovat s vyučujícími anglického jazyka. Je přístupný veškerým podnětům a je patrná jeho snaha se neustále zlepšovat. Rodiče jeho přítomnost vítají a vnímají ji jako žádoucí. Velkým přínosem pro školu byla lektorova spontánní nabídka zapojit se do online výuky anglické konverzace v období koronavirové krize. Jeho online hodiny byly příjemným obohacením v takto napjaté době. Negativem zůstává ne zcela zvládnutá práce s časem. Často v jeho hodinách dochází k tzv. hluchým místům a prostojům, čímž se snižuje její efektivita. Příležitost ke zlepšení je dále v oblasti důsledné přípravy na výuku a diferenciaci žáků.“

„Rodilý mluvčí pan Jon Paul Ott nemá příliš zkušeností s vyučováním, ale snaží se a během svého působení u nás ve škole se velmi zlepšil. Domnívám se, že by mu prospělo proškolení například v jazykové škole TANDEM, která má vynikající lektory – metodiky. Žáci se na jeho hodiny těší, rodilý mluvčí je pro ně příjemná změna.“

„Rodilý mluvčí se snaží pracovat se všemi žáky třídy, motivoval je k mluvení. Někdy byla ve výuce tzv. hluchá místa, kdy žáci nebyli dostatečně zapojeni. Oproti loňskému roku však došlo ke zlepšení. Cením si osobního přístupu, velmi přátelské komunikace a humorných prvků ve výuce. Jeho práci hodnotím jako přínosnou. Metodické vedení je i nadále žádoucí.“

„Pozitiva – na přípravách hodin jsme se vždy dohodli předem, na výuku byl rodilý mluvčí připraven (pracovní listy, videa k aktuálně probírané látce). K žákům byl vstřícný, vítal jejich dotazy a ochotně vysvětloval. Do hodin chodil s úsměvem a příjemně naladěný, trpělivý. Žáci se na jeho hodiny těšili. Negativa – druhé pololetí bylo bohužel poznamenáno korona krizí, tedy zkrácené.“

„Žáci byli spokojeni, motivoval je i přístup k výuce, rádi konverzovali a procvičovali slovní zásobu, reálná videa byla motivující. Negativum vidím v letošní krátkodobé výuce.“

„Výuku s rodilým mluvčím žáci velice vítají, je pro ně zajímavá a obohacující.“

„Žáci se těšili na hodiny, velmi je to motivovalo, věděli dopředu, co budou dělat. Hodiny byly koncipovány tak, aby žáci měli čas na porozumění a pochopení činností s co nejmenším zásahem do hodiny. Rodilý mluvčí se vždy přesvědčil, zda žáci chápou záměr výuky. Můj zásah byl většinou velmi ojedinělý. Výuka slovní zásoby byla zpravidla doplněna o video nebo obrázky z internetu. Děti se nejdříve bály, ale pak získaly větší sebedůvěru v komunikaci, rozvinula se jim slovní zásoba, a hlavně pokládaly otázky, když nepochopily dané úkoly.“

„Hodiny se dětem velmi líbily, nadšení dětí pramenilo taktéž z touhy předvést to, co umí a oceňovaly přístup. Rodilý mluvčí žáky nehodnotil, pouze opravoval chyby ve výslovnosti i v gramatických jevech, kterých se dopouštěli. Žákům se moc líbilo, když do svých hodin zahrnul příběh své vlastní rodiny a doložil fotografiemi.“

„Děti se na hodiny s rodilým mluvčím těší, je to pro ně příjemné obohacení stávající výuky. S postupem času je vidět, jak děti ztrácejí ostych a snaží se s mluvčím více dorozumět.“

„Pan učitel (rodilý mluvčí) aktivně spolupracuje s vyučujícími Aj, je vstřícný novým výzvám. S žáky konverzuje a hledá motivaci pro zapojení co nejvíce žáků do dialogu.“

„Děti hodiny bavily. Rodilý mluvčí má smysl pro humor. Zvýšená motivace pro studium angličtiny. Občas byly úkoly nesrozumitelné a komplikované.“

„Žáci oceňují možnost povídat si a slyšet rodilého mluvčího. Hravá hodina“.

„Pohodová hodina. Americká angličtina. Občas zábavné aktivity. Někdy chaotický („mluví si pro sebe“). Mohli bychom více konverzovat.“

„Atraktivní setkání s rodilým mluvčím. Děti v 1. ročníku pochopitelně vůbec nerozumí, vzájemná spolupráce tak prakticky nebyla možná. Neefektivní.“

„Je s ním legrace. Nemusíme se moc učit. Občas nestihneme vše dodělat. Rychle mluví. Je hodný a nezkouší.“

„Dětem se líbí, že rodilý mluvčí má smysl pro humor a vždycky dobrou náladu. Nutí je mluvit, je trpělivý a nápomocný. Občas mají pocit, že téma by mohlo být zajímavější (pro ně). Obecně se těší, že přijde.“

„Děti hodnotí hodiny jako zábavné, jako zpestření výuky. Líbí se jim, že rodilý mluvčí je „pohodář“ a nikoho nestresuje.“

„Žáci 4. ročníku si rozšířili slovní zásobu, zlepšili se v porozumění mluveného slova. Mají motivaci učit se cizí jazyk.“

„Rodilý mluvčí má smysl pro humor. Autentické prostředí – žáci reagují jen v angličtině. Zvýšení sebevědomí při komunikaci v angličtině, hlavně u šikovných žáků.“

„Žáci hodinu ocenili, bylo to pro ně zpestření a vytržení ze stereotypu.“

Shrnutí evaluačních zjištění ohledně online výuky rodilým mluvčím ve školním roce 2020/21:

Ve třech ZŠ online výuka v době uzavření škol probíhala, z toho v jedné částečně (dle časových možností jednotlivých vyučujících), nejčastěji formou připojení se na posledních 10 minut online výuky, které byly koncipovány jako konverzační procvičení učiva probraného v rámci dané hodiny. V jedné ze ZŠ online výuka s rodilým mluvčím vůbec neprobíhala: „při distanční výuce jsme byli nuceni omezit se na nejnужnější učivo a výuka s rodilým mluvčím by celý proces zdržela“.

1x týdně probíhala bezplatná výuka konverzace v angličtině pro žáky ZŠ v Kulturně komunitním centru. Rodilý mluvčí rovněž nabízel pomoc s úkoly.

Vždy 1x ročně v září byl v době trvání projektů MAP v Horních Počernicích pořádán Veletřh středních škol, který je určen pro žáky 8. a 9. ročníků ZŠ. Probíhaly zde prezentace středních škol, ukázky z praktické výuky a distribuce informací k přijímacím řízením. Dopoledne se veletrhů účastnily paní učitelky se žáky. Zejména v případě, kdy žák pochází z nepodnětného rodinného prostředí a je navíc ohrožen školním neúspěchem, představuje pro něj veletrh důležitý impuls k tomu, aby začal přemýšlet o svém budoucím uplatnění. Přímo na veletrhu se žáci mohou zástupců zúčastněných škol ptát na to, co je zajímavé. Případné další otázky mohou následně diskutovat se svými pedagogy. I střední školy mají zájem o sebe prezentaci na veletrhu, počet zúčastněných škol má vzestupnou tendenci.

V letech 2021 a 2022 bylo provedeno dotazníkové šetření ve školách, jehož cílem bylo získat zpětnou vazbu z veletrhu.

V roce 2021 poskytly zpětnou vazbu 2 ZŠ, z těchto škol se zúčastnilo celkem 256 žáků 8. nebo 9. tříd. Níže je uvedeno shrnutí zpětné vazby: z pohledu pedagoga je aktivita přínosná/inspirativní. Akce je dobře načasovaná. Probíhá v předstihu před ostatními velkými

akcemi jako jsou např. Dny otevřených dveří či veletrh středních škol Schola Pragensis. Nejenom žákům 9. tříd připomíná, že je třeba vybírat obory, školy. Nabízí i osmákům začít v předstihu řešit svou budoucnost. I díky tomuto veletrhu se žáci 8. ročníku ve škole ptají na možnost konzultací ohledně jejich další vzdělávací cesty. Veletrhu se jako vystavovatelé zúčastnily školy různého zaměření, každý žák si mohl najít, co ho zajímá, a naopak, co se k němu nehodí. Pracovníci škol ochotně odpovídali na dotazy, žákům rozdávali letáky s informacemi o škole a oborech. Žáci si mohou zmapovat, které školy jsou v dosahu jejich bydliště, a jaké obory nabízejí. U škol vzdálenějších je pak mohou zaujmout nové, atraktivní obory, o kterých třeba ani nevěděli, a v množství informací, které se na ně valí, si jich ani nemuseli všimnout (např. smíchovská průmyslovka a její obor „kybernetická bezpečnost“ či gymnázium se zaměřením na informatiku a komunikační technologie). Akce je přínosná i pro pedagogy, kteří díky ní získávají informace z terénu a žákům pak mohou být více nápomocní při rozhodování. Důležitá je pro nás i zpětná vazba o tom, jak si na středních školách vedou naši absolventi. Žáci jednoznačně vítají možnost potkat se přímo v Horních Počernicích se zástupci středních škol. Většina žáků hodnotí návštěvu veletrhu kladně. Někteří zmiňují, že na veletrhu nejsou školy, o které mají zájem. Především uchazeči o studium na gymnáziu. Žáci kladně hodnotí možnost vyzkoušet si některé aktivity související s budoucím studiem.

O akci projevíli zájem i rodiče žáků 7. tříd. Rádi by se už volbou školy začali zabývat nyní, nechťejí to nechávat do 9. třídy. Pokud by byla akce prodloužen např. do 16 hodin, mohli by se jí rodiče zúčastnit také. Navíc i z řad 9. ročníků zaznělo přání odpoledne se sem ještě jednou vrátit s rodiči. Přínosné by bylo, kdyby školy názorněji představovaly své obory, aby naše žáky více zaujaly, ideálně přímou ukázkou činností z oboru (včetně zapojení žáků ze ZŠ). Řada škol se o zatraktivnění svého představení snaží.

V roce 2022 poskytly zpětnou 3 ZŠ, z těchto škol se zúčastnilo celkem 319 žáků 8. nebo 9. tříd. **Níže je uvedeno shrnutí zpětné vazby:** všichni respondenti uvedli, že z pohledu pedagoga je aktivita přínosná/inspirativní a měla by se konat i v příštích letech. Žáci školy tento veletrh považují za přínosný, inspirativní a velmi zajímavý. Nerozhodnuté žáky nasměroval k budoucímu studiu. Pro žáky 8. tříd šlo většinou o první setkání se zástupci středních škol, které je inspirovalo nečekat s volbou školy/oboru až na příští školní rok, ale začít o své budoucnosti přemýšlet už nyní. Žáci 9. ročníku využívali možnosti zeptat se, co je zajímavé – hodně dotazů se týkalo např. úspěšnosti uchazečů při minulých při minulých přijímacích zkouškách. Domlouvali se také se zástupci škol na návštěvě Dnů otevřených dveří, konzultovali vhodnost jednotlivých oborů z hlediska vlastních schopností a zájmů. Žáci velmi oceňovali praktické ukázky z jednotlivých oborů – ukázkou bojových umění, možnost nechat si na ukázkou sejmout otisk prstů, možnost ochutnat nějaký školní potravinový produkt, prohlédnout si výrobky truhlářů apod. Žáci ocenili, že se veletrhu zúčastnily nejen školy blízké, ale i značně vzdálené, školy s maturitními, ale i učňovskými obory. Naši žáci se mohli pobavit o spokojenosti na školách přímo se studenty, což je vždy přesvědčivější. K naší radosti jsme v jednom ze stánků objevili naši bývalou žačku. Celá akce byla velmi dobře

zorganizovaná, a i díky tomu zde panovala příjemná atmosféra. Jsme spokojeni s tím, jak akce probíhá. Některé žáky návštěva motivovala k přemýšlení o výběru střední školy. Někteří si myslí, že mají ještě dostatek času. Prezentace škol se jim líbila, nejvíce hodnotí jako zajímavé prezentace škol gastronomických a zaujali je ukázky sebeobrany. Uvítali bychom rozšíření nabídky škol, byť veletrh nabízí již velké spektrum škol. Chybí např. střední zdravotnické školy. Většina žáků se vyjádřila k veletrhu pozitivně, akce se jim líbila. Několik žáků sdělilo, že před veletrhem neměli vybranou ani jednu školu. Po veletrhu začali o některých uvažovat. Jako přínosné hodnotili žáci rozšíření informací k přijímacímu řízení.

Další související aktivitou byl např. **seminář pro pedagogy ZŠ a asistenty pedagoga s orgánem sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)**. Všichni respondenti uvedli, že využijí poznatky získané ve své praxi, při řešení problému dětí ve škole, ohledně komunikace s rodiči.

Jedna z hornopočernických ZŠ na jaře pravidelně organizuje **Školu nanečisto** pro budoucí prvňáčky. V letech 2020 a 2021 se akce z důvodu pandemie covid-19 nekonala. Zpětná vazba byla získána z akce konané v březnu 2019 v rámci projektu MAP II formou anonymních dotazníků (34 odpovědí). Rodiče odpovídali celkem na 8 otázek (*největší přínos, náročnost výuky, čas zahájení, délka trvání hodin, přínosy pro rodiče, přístup pedagogů, doporučení aktivity jiným rodičům, návrhy/podněty ke zlepšení*).

90 % rodičů hodnotí náročnost výuky jako přiměřenou, což svědčí o optimálním nastavení obsahu této aktivity. Téměř 2/3 rodičů vyhovoval čas zahájení v 15 hodin. Všichni respondenti uvedli, že jim délka trvání vyhovovala. Všichni rodiče uvedli, že přístup pedagogů byl vstřícný a profesionální a doporučili by akci jiným rodičům předškolních dětí.

Pro úplnost uvádíme některé citace komentářů z dotazníků:

„Poznání školního prostředí, způsob práce v třídním kolektivu, vyzkoušení systému školního hodnocení, poznání rozdílu od MŠ.“

„Vyzkouší si školní režim.“

„Seznámení s prostředím ZŠ. Zvýšení motivace pro přechod z MŠ na ZŠ a usnadnění tohoto přechodu.“

„Ano, usnadní. Syn získal reálnou představu, co je to škola. Sebevědomí, že to zvládne a pocít, že ho to baví.“

„Syn se začal do školy těšit, předtím ho nezajímala. Zkusil si reálně rozdíl mezi školkou a školou.“

„Dcera se do školy moc těší. Škola nanečisto jí zkrátila čekání. Paní učitelka ji nadchla. Každý den líčila, co všechno dělali. Úkoly ji bavily.“

„Za možnost Školy nanečisto velmi děkujeme. Je to pro nás první setkání se školou a výborná motivace. Dcera se vždy vracela s úsměvem a měla radost ze všech aktivit.“

„Syn se seznámil s prostředím školy, vyzkoušel si vyučovací hodinu, seznámil se s novými dětmi (s potenciálními budoucími spolužáky). Týden nestačí na usnadnění přechodu z MŠ do ZŠ, ale pomůže se seznámit s prostředím a udělat si představu, jaké to v té škole asi je. Pocity syna jsou velice pozitivní a je nadšený z tohoto projektu.“

„Motivace.“

„Motivace ke zdokonalování a rozvoji dovedností, které je třeba před nástupem do školy posílit. Další krůček „k dospělosti“ – vliv na sebevědomí a samostatnost. Pozitivní dojmy a těšení se do školy.“

„Synovi určitě Škola nanečisto hodně pomohla. Motivovala jej. Předtím si asi tak úplně nedokázal představit, co ho ve škole čeká a co škola obnáší. Za ten týden, co chodil do Školy nanečisto, „vyrostl“ o několik měsíců. Upřímně se těšil a těší na školu, což je klíčové. Kromě pozitivní motivace je určitě velkým přínosem právě „konkrétnost“, co si děti pod školou představí.“

„Je fajn dostat doporučení, co vylepšit do září.“

„Ujistila jsem se, že dítě školu zvládne.“

„Uvědomění si, jak to asi bude probíhat od září (např. úkoly). Výborná zkušenost a nácvik.“

„Soustředění, motivace při plnění domácích úkolů.“

„Měla jsem možnost poznat prostředí školy, některé zaměstnance.“

„Neměli jsme jistotu, zda je dcera na školu připravená. Byla to další možnost, jak si ověřit, nakolik může první třídu reálně zvládnout.“

„Seznámení s pedagogy, chodem školy.“

„Motivace dítěte. Srovnání vlastního dítěte s ostatními.“

„Poznání školy. Zjištění zralosti dítěte (zhruba).“

„Vyzkoušení si „režimu“ školáků – příprava aktovky, pomůcek, domácích úkolů.“

Přínos této aktivity pro děti v podobě zvýšení motivace a odbourání případného strachu z neznámého je neoddiskutovatelný. Pozitivní motivace budoucích žáků je velmi důležitým faktorem pro úspěšné zahájení školní docházky i samotného procesu učení a je rovněž jedním ze zásadních faktorů pro rozvoj potenciálu každého žáka. Tato projektová aktivita navíc zasahuje do problematiky rovných příležitostí a pomáhá snižovat nerovnosti, protože se jí mohou účastnit děti z různých rodinných prostředí. Dalším nesporným přínosem je zvýšení povědomí o projektu MAP II mezi cílovou skupinou rodiče díky konkrétním praktickým dopadům této aktivity. Výsledky evaluace slouží vedle cenných informací i jako povzbuzení pro pedagogy do další práce. Tato vzdělávací aktivita je adekvátně nastavena.

3.1.1.4 Zlepšení spolupráce s rodiči, zřizovateli a veřejností, zlepšení spolupráce v území a využívání místních finančních zdrojů pro rozvoj vzdělávání dětí a žáků

V rámci MAP bylo pro rodiče uspořádáno několik seminářů a workshopů, které zintenzivnily a zkvalitnily spolupráci s rodiči v území, příklady viz níže:

Workshop Digitální bezpečnost dětí – únor 2020

Cílová skupina: především rodiče žáků ZŠ

Pro všechny respondenty bylo téma semináře bylo přínosné, V rámci poznatků ze semináře účastníci použijí aplikaci na hlídání mobilů dětí. Účastníci by akci doporučili dalším rodičům, byli spokojeni, neměli žádné připomínky. téma zajištění bezpečnosti dětí v online prostředí je vysoce aktuální. Podařilo se zajistit lektora z řad rodičů, který je IT odborníkem a poskytl tak rodičům nezbytnou erudici v této oblasti.

Velký ohlas i účast vykazaly IT online semináře pro rodiče v období pandemie covid-19:

Online seminář Zvyšování digitálních kompetencí rodičů (Jak na MS Teams) – říjen a listopad 2020

Cílová skupina: především rodiče žáků ZŠ používajících při online výuce systém MS Teams.

Téma semináře bylo přínosné. Poznatky z akce rodiče využijí nejen při online výuce. Jeden z účastníků uvedl, že MS Teams používá v zaměstnání. Byl probírán způsob zadávání úkolů elektronickou cestou a jak si děti najdou elektronicky zadané úkoly, orientace v MS Teams (kde co najdeme, jak co uložit, poslat). Drtivá většina rodičů by tento seminář doporučila dalším rodičům. Byla oceněna práce učitelů a jejich snaha. Seminář se měl konat ihned po uzavření škol.

O seminář byl mezi cílovou skupinou vzhledem k aktuálnosti tématu velký zájem. Seminář přispěl ke zvýšení digitální gramotnosti rodičů a tím i k vyšší efektivitě online výuky (rodič může svoje nabyté znalosti a dovednosti předat dítěti). Akce bezesporu přispěla i k bližšímu seznámení rodičů s principy online výuky a větší interakci mezi školou a rodinou. Vzhledem k velkému zájmu a naléhavosti tématu byl na začátku listopadu 2020 uspořádán druhý úspěšný seminář na stejné téma.

Online seminář Zvyšování digitálních kompetencí rodičů (Jak na Google Classroom) – listopad 2020

Cílová skupina: především rodiče žáků ZŠ používajících při online výuce systém Google Classroom.

Téma semináře bylo velmi přínosné, přístup lektora byl vstřícný a profesionální. Poznatky z akce rodiče využijí (např. vkládání souborů do učebny, využití Google disku i pro psaní dokumentů, přepínání mezi účty, oddělené chrome profily s odkazem na ploše). Rodiče dále využijí informace o kvízech, přehledech o úkolech, vložení videí do prezentací a viditelnost

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

chatu. Rodiče se naučili více využívat možností aplikace a usnadnění práce pro děti (prostředí učebny z pohledu dětí včetně meetu). Jeden z účastníků by uvítal, aby se seminář konal dříve (souběžně s přechodem na distanční výuku). Účastníci by seminář doporučili dalším rodičům. Byl oceněn zájem lektora o IT problematiku i mimo školu a jeho lidsky profesionální přístup. Jeden z respondentů by uvítal pomalejší výklad, další stručný shrnující výstup.

Seminář přispěl ke zvýšení digitální gramotnosti rodičů a tím i k vyšší efektivitě online výuky (rodič může svoje nabyté znalosti a dovednosti předat dítěti). Akce bezesporu přispěla i k bližšímu seznámení rodičů s principy online výuky a větší interakci mezi školou a rodinou.

Online seminář Základy efektivního učení pro rodiče a pedagogy – prosinec 2020

Téma semináře bylo přínosné. Účastníci semináře by ho doporučili i dalším rodičům a pedagogům. Poznatky z akce pedagogové i rodiče využijí (např. přístup k dítěti, pokyny dětem, hledání motivujících věcí a činností, alternativní metody vedení dítěte, nezahlcovat dítě požadavky apod.). Jeden z respondentů by uvítal více příkladů, jak pracovat se staršími dětmi.

Seminář byl zaměřen na práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Dotýká se tak jednoho z důležitých témat projektů MAP, a tím jsou rovné příležitosti. Zároveň je práce se žáky s SVP uvedena v Agregovaném popisu potřeb škol jakožto téma, kde existuje prostor ke zlepšení.

Online seminář pro rodiče Práce s problémovým chováním dětí – leden 2021

Téma semináře bylo přínosné. Poznatky z akce rodiče využijí (např. chování nekomentovat, být důslední, dávat instrukce pouze jednou; vyhasínání chování). Účastníci semináře by ho doporučili i dalším rodičům. Jeden z respondentů doplnil, že se mu přednáška líbila.

Online seminář „Jak využít Montessori pedagogiku i v „Ne Montessori prostředí“ pro pedagogy a rodiče – únor 2021

Téma semináře bylo přínosné, přístup lektora byl vstřícný a profesionální. Poznatky z akce účastníci využijí (např. výukové materiály vhodné pro MŠ). Jeden z respondentů uvedl, že bylo zajímavé osvěžit si vědomosti ze školy.

Téma metody „Montessori“ a její využití v praxi bylo navrženo v rámci pracovních skupin, kde bylo také diskutováno.

V květnu 2022 se v DDM konal **Den ICT a matematiky pro děti od 6 let a jejich rodiče**. Jednalo se o workshop pro příznivce technologií a matematiky s ukázkami vizualizací, tvorby počítačových her apod. Ohlas na akci byl kladný.

Z dotazníku pro rodiče z prosince 2021 vyplývá, že zájem o účast na tematických seminářích má zhruba čtvrtina rodičů žáků ZŠ. Vyšší zájem o semináře mají rodiče žáků 1. stupně. Nejčastěji uváděnou oblastí, na kterou by měl být seminář zaměřen, je **podpora, rozvoj a motivace dětí**. Informace z této oblasti by uvítala zhruba pětina rodičů. Zájem mají i

o témata spojená s šikanou, kariérním poradenstvím a využíváním informačních technologií a bezpečnosti na internetu.

Z dotazníku pro rodiče z prosince 2021 vyplývá, že zájem o účast na seminářích pro rodiče má 37 % rodičů dětí z MŠ, ostatní jsou nerozhodnutí nebo nemají zájem. Nejčastěji uváděnými oblastmi, na které by měl být seminář zaměřen, jsou podpora, rozvoj a motivace dětí (zvolilo 28 % rodičů) a příprava na školní výuku (zvolilo 23 % rodičů). 11 % rodičů má zájem o téma volnočasové aktivity – tuto poptávku lze dobře uspokojit prostřednictvím Veletrhu volnočasových aktivit a informací v brožуре názvem „Nabídka formálního a neformálního vzdělávání a sportu pro děti a mládež do 15 let v Horních Počernicích“.

Zajímavým evaluačním zjištěním je skutečnost, že rodiče žáků MŠ i ZŠ vybrali shodné téma semináře, které preferují nejvíc.

Pravidelně 1x ročně na začátku školního roku vychází brožura s názvem „Nabídka formálního a neformálního vzdělávání a sportu pro děti a mládež do 15 let v Horních Počernicích“.

Níže uvádíme evaluační zjištění z dotazníku pro rodiče z prosince 2021:

Tři čtvrtiny rodičů dětí z MŠ se s touto brožurou setkaly. Téměř 60 % rodičů hodnotí informace v brožуре jako přínosné a doporučili by ji ostatním rodičům. Spíše negativně hodnotí brožuru 14 %. Rodiče v mírně vyšší míře preferují tištěnou verzi brožury před její online verzí. Tištěnou formu by upřednostnilo 62 % rodičů, ostatní (38 %) by zvolili online verzi.

Dvě třetiny rodičů žáků ZŠ se s touto brožurou setkaly. Znamější je mezi rodiči žáků 1. stupně. Polovina rodičů hodnotí informace v brožуре jako přínosné a doporučili by ji ostatním rodičům. Zhruba pětina rodičů brožuru hodnotí spíše negativně. Rodiče v mírně vyšší míře preferují tištěnou verzi brožury před její online verzí. Tištěnou formu by upřednostnilo 54 % rodičů, ostatní (46 %) by zvolili online verzi. Brožura je rodičům k dispozici zdarma jak v tištěné podobě (ve školách a na dalších veřejných místech), tak v online podobě na webových stránkách Úřadu MČ Praha 20: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/map-mc-praha-20/>.

Shrnující komentář: povědomí o brožуре v území je vysoké. Nadpoloviční většina rodičů hodnotí informace v brožуре jako přínosné a doporučili by ji ostatním rodičům. Její informační přínos je zřejmý. Je třeba zohlednit také skutečnost, že přichází stále noví rodiče.

Pravidelně 1x ročně na začátku září se koná Veletrh volnočasových aktivit v Horních Počernicích.

Níže uvádíme evaluační zjištění z dotazníku pro rodiče z prosince 2021:

Tohoto veletrhu se někdy v minulosti zúčastnila zhruba třetina rodičů dětí z MŠ. Zhruba polovina rodičů (54 %) hodnotí Veletrh volnočasových aktivit jako přínosný a doporučila by ho ostatním rodičům. 17 % rodičů hodnotí veletrh spíše negativně.

Veletrhu volnočasových aktivit se někdy v minulosti účastnilo 39 % rodičů žáků ZŠ. Mezi jeho návštěvníky byli ve větší míře zastoupeni rodiče žáků prvního stupně. Zhruba polovina (52 %) rodičů hodnotí veletrh jako přínosný a doporučila by ho ostatním rodičům. 17 % rodičů hodnotí veletrh spíše negativně.

1. září v letech 2021 a 2022 bylo provedeno dotazníkové šetření na místě přímo v den konání Veletrhu volnočasových aktivit. V obou letech bylo vyplněno shodně 18 dotazníků. Pro všechny respondenty v obou letech byla tato akce přínosná/inspirativní. Všichni respondenti využijí poznatky získané na akci a doporučili by tuto akci dalším rodičům/dětem. Respondenti konkrétně ocenili přehled kroužků v Praze – Horních Počernicích, kontakt na kroužky pro děti, možnost zeptat se osobně na kroužky, vše na jednom místě. Dále zmiňují inspirující rozhovory se spolkem Neposeda (nízkoprahové centrum), zajímavé koncepty, lákavou prezentaci včelařského kroužku. Dále ocenili pestrý výběr kroužků pro děti, přihlášení na ukázkovou hodinu. Jeden respondent by uvítal více aktivit pro tříleté, další více s divadelním zaměřením. V roce 2022 se veletrhu zúčastnilo celkem 15 subjektů (např. Dům dětí a mládeže v Horních Počernicích, místní divadlo, místní knihovna, skauti, Sokol, Chvalský zámek nebo rodinné centrum Mumraj atd.) a zástupci ÚMČ Praha 20.

Shrnující komentář: realizátoři volnočasových aktivit vnímají veletrh jako dobrou možnost sebereprezentace a setkávání s ostatními organizacemi. Přínos veletrhu byl rovněž několikrát diskutován i na pracovních skupinách. Z evaluačních šetření dále vyplývá, že účast na veletrhu byla v průběhu let vysoká a jeho přínos velmi uspokojivý. Je třeba zohlednit také skutečnost, že přichází stále noví rodiče.

Spolupráce se zřizovatelem (ÚMČ Praha 20) je dlouhodobě hodnocena MŠ a ZŠ pozitivně (viz evaluační šetření z období pandemie covid-19, oddíl 3.1.1.2 této zprávy), což bylo zároveň sdíleno vedením škol i na setkáních PS pro financování. Spolupráce škol a zřizovatele patří mezi silné stránky SWOT-3 analýzy prioritní oblasti Rozvoj infrastruktury a vybavení.

Od září 2021 MČ Praha 20 ze svého rozpočtu pokrývá veškeré finanční náklady na platy logopedky a rodilého mluvčího. Obě tyto aktivity vzešlé z procesu místního akčního plánování plynule pokračují a jsou realizovány i v roce 2023. Část platu rodilého mluvčího byla hrazena z rozpočtu MČ i v období realizace projektu MAP II.

ÚMČ Praha 20 financoval v roce 2022 psychologa pro ukrajinské žáky, v roce 2023 v tom pokračuje.

Organizace neformálního vzdělávání jako Skaut, Sokol nebo rodinné a komunitní centrum Mumraj jsou financovány z dotací MČ Praha 20 a také z MHMP.

3.1.2 Co v dosažení těchto cílů bránilo nebo jim naopak pomáhalo?

Všichni dotázaní členové projektového týmu MAP I a členové Řídícího výboru byli spokojeni s nastavením povinných aktivit/výstupů v rámci MAP I (např. činnost pracovních skupin, tvorba strategických dokumentů). Tyto osoby zároveň působí jako ředitelé škol, organizací volného času, jako zaměstnanci Odboru školství MČ Praha 20 nebo jako pedagogové. Jedná se o pozitivní východisko, které pomáhalo k naplňování cílů MAP v letech 2016 až 2022. Aktéři MAP I zároveň zhodnotili přínosy MAP I. Níže jsou uvedeny příklady uvedených přínosů: navázání spolupráce mezi školami a dalšími aktéry formálního a neformálního vzdělávání v MČ Praha 20; sdílení zkušeností a koordinace plánovaných a následně realizovaných činností, včetně formulace vize školství v MČ Praha 20 v souvislosti s kontextem vzdělávací politiky ČR; v rámci MČ Praha 20 byly definovány priority vzdělávání a opatření vedoucí k jejich dosažení; tvorba SWOT-3 analýz; navázání kontaktů s představiteli různých institucí, které souvisejí se systémem vzdělávání; výměna názorů a zkušeností s ostatními kolegy a kolegyněmi; využívání a zapojování potenciálu osobností, které se v dané lokalitě vyskytují; intenzivnější zapojení se do plánování a spolupráce na území MČ; vytvoření opravdu komplexního seznamu investičních záměrů a potřeb v oblasti vzdělávání MČ Praha 20; vznikl prostor pro neformální komunikaci mezi školami a veřejností; zpětná vazba z činnosti pracovních skupin poskytla příležitost k mapování stavu i spolupráci napříč celou MČ Praha 20 – mezi učiteli, řediteli, rodičovskou veřejností i širokou veřejností. Negativem bylo významné navýšení administrativy pro Úřad MČ Praha 20.

Bilance činnosti pracovních skupin (překážky/přínosy):

Nastavení pracovních skupin v rámci MAP I jako seskupení aktérů podle různých cílových skupin projektu (např. pedagogičtí pracovníci MŠ, ZŠ, rodiče dětí a žáků atd.) během analytické části MAP I bylo vnímáno jako velmi vyhovující a bylo vícekrát vzpomenuo i během realizace obou navazujících projektů MAP.

K účasti na PS MAP II a MAP III byli osloveni původní členové pracovních skupin projektu z předchozích MAP a zároveň byly vytipovány a osloveny další osoby na základě svých odborností a také požadavků stanovených Postupy MAP II a MAP III.

Členové PS byli opakovaně vyzýváni k diskusi o odborných tématech v rámci čtenářské a matematické gramotnosti, rovných příležitostí a volnočasových aktivit, které by chtěli na setkáních PS sami přednést a dále rozvíjet.

RT MAP měl tak po celou dobu detailní přehled o potřebách a odborném směřování PS a sám kontinuálně prostřednictvím facilitátorky přinášel v souladu s cíli projektu další témata k diskusi včetně strategického plánování v území.

Z evaluačního šetření v rámci MAP II mezi členy PS vznikla potřeba seznámení se s obsahem dokumentu MŠMT „Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+“. V návaznosti na toto zjištění byli členové PS na úvodním společném setkání PS MAP III seznámeni se základními pilíři této strategie.

Členové PS spolupracovali při výběru témat projektových aktivit tak, aby tyto aktivity byly pro jednotlivé cílové skupiny užitečné, atraktivní, a zároveň v souladu s prioritami a cíli projektu.

V průběhu MAP III byla v rámci PS diskutována různá odborná témata, některá z nich byla na přání členů PS uvozena odborným příspěvkem (např. trénink a aplikace kritického myšlení ve výuce nebo začleňování ukrajinských žáků ZŠ/MŠ do hornopočernických škol). Jedno setkání PS pro čtenářskou gramotnost bylo věnováno seznámení se s novou paní ředitelkou Místní veřejné knihovny Horní Počernice, s její vizí vedení knihovny a možnostmi spolupráce se ZŠ a MŠ. Ve SWOT-3 analýze pro čtenářskou gramotnost patří spolupráce s místní knihovnou mezi silné stránky.

Po celou dobu trvání projektů MAP II a MAP III bylo snahou RT MAP navýšit počet členů PS, a to takovým způsobem, aby všechny školy zapojené do MAP II a MAP III byly v pracovních skupinách zastoupeny rovnoměrněji, jak z hlediska počtu členů, tak z hlediska míry jejich aktivity. Program setkání PS by se tak obohatil o další odborná témata a podněty k diskusi včetně více podnětů ke strategickému plánování v území. Probíhala intenzivní komunikace s vedením škol. **Přes maximální snahu členek realizačního týmu se bohužel nepodařilo ve významnější míře navýšit počet členů PS.** Problémem byla také dlouhodobější neúčast některých členů na setkáních PS, což nebylo prostřednictvím realizačního týmu možné nijak ovlivnit. Na druhé straně RT velmi oceňuje aktivní zapojení pravidelně se účastnících členů PS.

Složení PS bylo genderově nevyvážené (řádově pouze jednotky mužů), což odráží genderové zastoupení ve školství obecně.

Méně úspěšná byla snaha zapojit členy PS nebo další osoby z území jako školitele na seminářích MAP nebo jako hosty s odborným vstupem na pracovních skupinách MAP. Zde jsou ještě rezervy, na kterých je třeba dále pracovat.

Bezprecedentní hrozbou, která výrazně ovlivnila druhou polovinu realizace projektu MAP II a částečně i období projektu MAP III (karantény, testování) byla pandemie covid-19. Jednalo se o nezamýšlený negativní dopad na komunitní plánování, který do něj vnesl nové výzvy. Na celé situaci lze nalézt i **příležitost v podobě masivního a rychlého rozvoje IT technik a dovedností ve školách, který by jinak neproběhl, a ke kterému přispěl i projekt MAP II.**

Byly uspořádány tři online IT semináře pro rodiče (podrobněji viz bod 3.1.1.4) týkající se prostředí MS Teams a Google Classroom a jeden online IT seminář pro pedagogy s cílem

naučit je ovládat prostředí MS Teams pro distanční online výuku. Byla vyzdvížena ochota lektora zodpovídat dotazy pedagogů a pomoci i dodatečně během práce s MS Teams. Seminář hrál důležitou edukativní roli ve zkvalitnění online výuky. Realizačnímu týmu MAP se podařilo zajistit odborníka z řad rodičů.

Negativním důsledkem pandemie covid-19 byla nemožnost realizace další série čtenářských dílen a autorských čtení ve druhé polovině projektu MAP II, které nemalou měrou přispěly k posílení čtenářské gramotnosti a (pre)gramotnosti a motivace dětí a žáků v této oblasti. Ohlasy na tuto aktivitu jsou uvedeny v oddílu 3.2.2 této zprávy.

V průběhu pandemie covid-19 se nemohly uskutečnit ani další akce pro děti, např. společné výtvarné dílny a dětský den ZŠ Stoliňská a ZŠ speciální Bártlova.

Dalším negativním důsledkem pandemie covid-19 bylo dočasné omezení strategického plánování a nižší účast pedagogů na online seminářích kvůli časově náročné přípravě online výuky. Zároveň se zde vyskytly i pozitivní názory v tom smyslu, že se pedagogové naučili něco nového a online připojení může čas i ušetřit.

S ohledem na pandemii covid-19 byla ve Strategickém rámci priorit MAP do roku 2023 aktualizována SWOT-3 analýza pro prioritní oblast Kvalita, iniciativa, motivace: mezi příležitosti bylo zařazeno navyšování digitálních kompetencí pedagogů, žáků i rodičů v důsledku zavedení online výuky na školách.

Další neočekávanou situací, na kterou bylo třeba v rámci společného vzdělávání reagovat, **je příchod ukrajinských žáků (uprchlíků) do českých škol.**

Tématem pracovní skupiny pro rovné příležitosti konané dne 7. 6. 2022 bylo začleňování ukrajinských žáků do ZŠ/MŠ v Praze 20. Jako host na této PS vystoupila pedagožka ukrajinské národnosti mnoho let trvale žijící v ČR a působící v ZŠ v Praze 20. Setkání PS bylo otevřeno všem zájemcům. Na setkání byla přítomna i ředitelka místní knihovny. Byla představena kultura, historie Ukrajiny, školský systém a způsob života (ekonomické zajištění rodiny je prioritní; děti často vyrůstají jen s prarodiči, protože rodiče pracují v zahraničí). Ani před válkou nebyly všude na Ukrajině dostupné školky. Byla řeč o Zákoně č. 67/2022 Sb. upravujícím opatření v oblasti školství v souvislosti s konfliktem na Ukrajině. Diskutovala se metodika adaptace ukrajinských žáků, volnočasové kroužky jsou její důležitou součástí. Klíčová je výuka češtiny (mezi ukrajinskými dětmi jsou velké rozdíly ve znalostech češtiny). Chybí logopedi, obtížná je výslovnost písmena „Ř“, obtížná je délka samohlásek. Dlouhé čekací lhůty na vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně komplikují situaci. Účastníci PS měli zároveň možnost sdílet zkušenosti se začleňováním žáků z Ukrajiny i mezi sebou navzájem.

Téma je vysoce aktuální vzhledem k tomu, že ukrajinské děti již navštěvují hornopočernické ZŠ/MŠ. Odborný vstup přispěl ke zvyšování povědomí o ukrajinské kultuře a tavním vzdělávacím systému. Řešila se i rozdílná znalost českého jazyka u žáků a logopedie pro

ukrajinské děti. Účastníci měli zároveň možnost sdílet zkušenosti se začleňováním žáků z Ukrajiny i mezi sebou navzájem.

Pro úplnost uvádíme některé citace komentářů z dotazníků škol k problematice ukrajinských žáků:

„Žádné významnější problémy neřešíme.“

„Problémy jsou nejvíce s porozuměním (nemáme běžence, ale trvale bydlící ukrajinské žáky).“

„Se začleňováním ukrajinských žáků máme velmi rozsáhlé zkušenosti. Školou jich už prošlo velké množství a tyto žáky se nám daří úspěšně integrovat do našeho vzdělávacího systému.“

„Za velmi účelnou považuji intenzivní jazykovou přípravu, kterou se nám podařilo úspěšně implementovat do našeho učebního plánu. Za velmi přínosnou považuji pozici koordinátorky pro vzdělávání žáků cizinců a v poslední době i činnost ukrajinské paní asistentky, která intenzivně komunikuje s žáky a jejich rodiči.“

„Řešíme neochotu dětí se učit, nosit domácí úkoly a neochotu jejich maminek děti kontrolovat. Nechodí na schůzky. Samozřejmě, několik výjimek se najde.“

„Máme pouze 15 žáků z Ukrajiny; až na 2-3 výjimky to funguje vynikajícím způsobem. Vše vždy závisí na "nastavení rodiny" a jejím vztahu k plnění školních povinností.“

„Malá motivace dětí učit se ČJ, obtížné zařazení do kolektivu z důvodu jazykové bariéry, obtížnější komunikace s rodinami těchto dětí, většina dětí nebyla přijata do trvalé péče pediatra a mají tak ztížené i potřebné vyšetření na dalších odborných zdravotnických pracovištích (neurologie, logopedie, oční atd.), problémy v případě onemocnění dítěte, mimo jiné i při vystavení OČR pro ukrajinskou maminku, kterou zaměstnáváme ve školní jídelně MŠ.“

„Když jsou ve třídě více jak dvě ukrajinské děti, klesá jejich potřeba se zapojovat. Navíc je to pro učitelky náročné a negativně to ovlivní péči o české děti.“

Dle aktuálních informací z ÚMČ Praha 20 nejsou se začleňováním ukrajinských žáků do škol zásadní problémy, které by se nedařilo nějakým způsobem řešit. Celkově je v území výrazně méně ukrajinských dětí, než napovídaly původní propočty. Je otázkou, jak se bude dařit přechod ukrajinských žáků ze ZŠ na SŠ. Situace je ztížena i tím, že nyní na SŠ nastupují populačně velmi silné ročníky českých žáků.

3.1.3 Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP?

Princip SMART – celé období MAP:

V rámci celého období MAP byl kladen důraz na detailní popis cílů a aktivit projektu, které budou v maximální možné míře šité na míru situaci v území (**písmeno „S“**). Měřitelnost realizace byla dána povinnými indikátory stanovenými v pravidlech projektů MAP (**písmeno**

„M“). Realizace všech tří projektů MAP byla předem diskutována s relevantními zúčastněnými aktéry v území. Uspořádání účastníků v projektech, jejich vedení a klíčoví aktéři byli v souladu s pravidly těchto projektů. Organizační struktura partnerství projektů MAP MČ Praha 20 (Řídící výbor, projektový tým, pracovní skupiny, experti) a pravidla komunikace vyplývají ze zadání projektů MAP. Kompetence jednotlivých výkonných orgánů v rámci organizační struktury projektů MAP byly zřejmé, dostatečně specifikované a jednotliví aktéři rozuměli tomu, za co nesou odpovědnost (**písmeno „A“**). Zároveň zde byla maximální snaha klást si realistické cíle tak, aby veškerá aktivita odrážela skutečné potřeby v území. Finanční zdroje na realizaci projektů MAP pocházely z OP VVV (**písmeno „R“**). Termíny byly stanovovány zaprvé v souvislosti s konáním setkání PS, seminářů a workshopů. Zadruhé bylo třeba stanovit termíny při tvorbě strategických dokumentů a zpráv v souladu s pravidly projektu. Snahou RT MAP bylo informovat relevantní aktéry vždy srozumitelně a s dostatečným předstihem. O harmonogramu plnění jednotlivých projektových aktivit byl rovněž informován Řídící výbor (**písmeno „T“**).

MAP I: Z evaluačních šetření vyplývá, že projekt MAP I vytvořil kvalitní základ pro realizaci navazujícího projektu MAP II, na kterém bylo možné dále stavět. Jedním z realizovaných výstupů MAP I byla **dohoda o prioritách** jako součást Strategického rámce MAP. SR MAP byl následně průběžně revidován.

Relevantní dokumenty (např. Statut, Jednací řád Řídícího výboru, zápisy z Řídícího výboru a vytvořené strategické dokumenty) byly průběžně zveřejňovány na webových stránkách MČ Praha 20 (<https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/map-mc-praha-20/>), čímž byl naplňován **princip otevřenosti**.

V rámci projektu MAP I byl uplatňován také **princip spolupráce**, proběhla náborová kampaň do pracovních skupin. 3x se sešly homogenní pracovní skupiny rozdělené podle cílových skupin, aby diskutovaly o tvorbě SWOT analýz, dohodě o prioritách a vizi a dále o Strategickém rámci MAP. Následně proběhla 3 setkání členů z různých pracovních skupin při tvorbě akčního plánu, a to v rozdělení dle témat daných prioritami a cíli schváleného Strategického rámce MAP. Tím došlo i k užitečnému seznámení zapojených osob z různých cílových skupin a k navázání spolupráce.

Pomocí aktivit pracovních skupin došlo k úspěšnému **zapojení dotčené veřejnosti do plánovacích procesů**. Zajištění přístupu veřejnosti k informacím probíhalo prostřednictvím informací publikovaných na webových stránkách MČ Praha 20. Těm aktérům, kteří projeví zájem o aktivní informování, byly informace zasílány prostřednictvím e-mailu.

Prostřednictvím činnosti v pracovních skupinách byl naplňován i **princip partnerství**. Dalším příkladem naplňování tohoto principu byly např. pravidelná setkání ředitelů škol se zástupci zřizovatele. Naopak se příliš neosvědčilo pořádání akcí pro širokou veřejnost, protože účast byla spíše podprůměrná, rozhodně nižší, než jsme očekávali.

V rámci MAP I se podařilo zajistit efektivní naplňování výše uvedených principů komunitního plánování v souladu s pravidly projektu.

MAP II: V souladu s naplňováním **principu otevřenosti** byly rozšířeny komunikační kanály o facebookový profil, který je aktivní od ledna 2019 a na kterém byly zveřejňovány zejména nabídky akcí pořádaných v rámci projektu (vzdělávacích seminářů a workshopů). Na webové stránky MČ Praha 20 byly k již zmíněným dokumentům průběžně přidávány zápisy ze setkání pracovních skupin, Řídícího výboru a další relevantní výstupy MAP II včetně sebehodnotících zpráv.

Princip spolupráce se opět uplatnil v rámci setkávání pracovních skupin. V případě zájmu mohl pracovní skupinu navštívit i zájemce, který nebyl členem PS.

Jako významná a úspěšná ad hoc komunikační platforma se osvědčil třídenní vzdělávací výjezd pedagogů MŠ a 1. stupně ZŠ na Loučeň v březnu 2020 těsně před vypuknutím pandemie covid-19. Výjezdu se zúčastnilo 28 osob. Podařilo se zde vytvořit velmi konstruktivní a přátelskou pracovní atmosféru, která posílila princip spolupráce v území.

Tématem výjezdu byla logopedická prevence (shrnutí nabytých informací, které účastníci semináře využijí při své práci: poznatky o zkřížené lateralitě, zjišťování lateralit, práce s dětmi s opožděným vývojem řeči a vývojovou dysfázií; poznatky získané z ostatních škol a školek; poznatky o sémiotické funkci; náměty na hry, pozitivní motivace; kontakty na učitele, náměty na hry a interaktivní pomůcky, bezvadné informace ohledně vývojové psychologie a logopedie; radost z pracovního nasazení bez ohledu na ocenění; práce s dysfunkcí). Následoval workshop na téma sdílení příkladů dobré praxe pedagogů pro vzdělávání žáků MŠ a 1. stupně ZŠ v oblasti čtenářské a matematické (pre)gramotnosti a v rozvoji tolerance umožňující rovný přístup ke všem. Na workshopu byly pedagogy s úspěchem představeny aktivity/metody práce přímo uplatnitelné v praxi. Pedagogové měli možnost vidět a porovnávat, jakým způsobem se pracuje v jiných MŠ/ZŠ. Workshop podpořil prezentační dovednosti pedagogů a odhalil široké možnosti uplatňování nejrůznějších výukových metod ve výuce.

Další výjezd se již bohužel nemohl z důvodu pandemie covid-19 v období trvání projektu MAP II uskutečnit.

Od března 2020 až do konce projektu MAP II (srpen 2021) byla setkání PS realizována online formou z důvodu pandemie covid-19. Jako ne zcela vyhovující se dle názoru RT MAP ukázala online forma při setkávání pracovních skupin, která byla vynucena okolnostmi. Atmosféru při setkáních naživo nelze v online podobě nahradit. Setkání má trochu jiný průběh, většinou odpadá neformální komunikace před samotným začátkem jednání, která je nicméně důležitá i pro průběh té odborné pracovní části. Výměna názorů není v online podobě tak intenzivní, spíše se vyčkává. Pandemie covid-19 a s ní související nejrůznější bezprecedentní omezení běžného života a změna životního rytmu (omezení setkávání, zavření škol, práce z domova, ale i obavy o zdraví) měla bezpochyby negativní vliv na princip spolupráce, který byl novou situací limitován. V rámci Maslowovy pyramidy potřeb se do

popředí dostává její druhý stupeň (bezpečí a jistota) a jiné vyšší priority spíše ustupují do pozadí.

Workshopy a semináře ve druhé polovině projektu MAP II probíhaly také online formou. RT MAP se domnívá, že nižší účast na některých seminářích ve 2. polovině projektu byla ovlivněna právě pandemií covid-19, pedagogové museli zároveň řešit řadu náročných výzev spojených s online výukou a později i s testováním žáků a měli jiné priority.

Princip partnerství – nezamýšlené posílení tohoto principu díky intenzivní komunikaci škol se zřizovatelem během pandemie covid-19. Všechny školy hodnotí spolupráci se zřizovatelem (ÚMČ Praha 20) dlouhodobě jako velmi užitečnou.

Přístup veřejnosti k informacím byl zajištěn prostřednictvím informací publikovaných na webových stránkách MČ Praha 20 nebo prostřednictvím facebookového profilu. V případě zájmu se mohla veřejnost zúčastnit setkání členů PS nebo vybraných implementačních aktivit. V aktivním zapojení rodičů existoval bezesporu ještě prostor pro zlepšení.

V rámci MAP II se podařilo zajistit efektivní naplňování výše uvedených principů komunitního plánování v souladu s pravidly projektu.

MAP III:

Principy otevřenosti, spolupráce, partnerství a přístup veřejnosti k informacím byly v rámci MAP III naplňovány obdobným způsobem jako v předchozích projektech MAP. V aktivním zapojení rodičů existoval stále prostor pro zlepšení.

Další příklad úspěšné spolupráce v území:

Vzhledem k úspěšnosti 1. výjezdního pobytu bylo ve dnech 12. až 14. listopadu 2021 uspořádáno 2. setkání v Loučni, které kromě posílení odborných dovedností cílilo i na posílení spolupráce. Cílovou skupinou byli pedagogové ZŠ 1. i 2. stupně a vychovatelky ve školní družině. Došlo k prohloubení výměny příkladů dobré praxe mezi pedagogy i k jejich dalšímu odbornému rozvoji. Pedagogové si připravili příspěvky na různá témata z oblasti didaktiky (např. obohacování slovní zásoby, aktivizující metody učení apod.) Dále bylo setkání zaměřeno na teoretická východiska, a především praktické ukázky, jakým způsobem aplikovat metody kritického myšlení ve výuce – třífázový model EUR (evokace, uvědomění, reflexe), volné psaní a analýza textu. Odborné téma „kritické myšlení“ a jeho využití ve výuce bylo zvoleno i s ohledem na skutečnost, že se jedná o průřezové téma, které je uplatnitelné v řadě vyučovaných předmětů, a tím pádem využitelné pro zúčastněné pedagogy s různou aprobací a inspirativní je i pro vychovatelky ve školních družinách. Dané téma zároveň úzce souvisí se čtenářskou gramotností. Účastníci měli možnost seznámit se s aktuálními výukovými trendy, které budou moci přímo aplikovat v hodinách se žáky.

Výjezdu se zúčastnilo 26 osob. Zájem o tuto aktivitu byl i přes přetrvávající nepříznivou epidemiologickou situaci uspokojivý, což přirozeně zvyšuje dopad takové aktivity v území. Celý pobyt v Loučni se opět ukázal být pro pedagogy velmi přínosným a napomohl k jejich

bližšímu seznámení a tím i kvalitní odborné diskusi mezi nimi. Jistě k tomu přispěl i fakt, že se mohli setkat i v jiném neformálním prostředí. Jedná se o osvědčený formát projektové aktivity.

Pedagogové zhodnotili seminář na téma kritické myšlení prostřednictvím hodnotících dotazníků (celkem 26 odpovědí): zvolené téma semináře bylo přínosné pro 24 z 26 respondentů, přístup lektora byl vstřícný a profesionální dle všech respondentů. Poznatky z akce pedagogové využijí ve 24 případech z 26. 24 účastníků z 26 by seminář doporučilo svým kolegům. Jeden z respondentů by uvítal delší časovou dotaci. Někteří účastníci semináře do dotazníku uvedli, že konkrétně využijí tyto poznatky: třífázový model plánování EUR (evokace, plánování, reflexe), různé aktivity do výuky, volné psaní, akrostich, metody – tčkání, štronzo.

Pedagogové zhodnotili celkový přínos výjezdního pobytu prostřednictvím hodnotících dotazníků (celkem 12 odpovědí): program výjezdu (úvodní společné setkání/seminář o kritickém myšlení/sdílení zkušeností s ostatními pedagogy) i termín akce všem respondentům vyhovoval. Všichni respondenti využijí poznatky získané prostřednictvím sdílení zkušeností s ostatními pedagogy (různé hry, např. lapbook, kufr, „krok vpřed – krok vzad“ v hodině angličtiny). Zároveň probíhala výměna informací o výuce i s kolegyněmi ze ZŠ speciální. Všichni respondenti by účast na akci doporučili svým kolegům a shodli se, že by se obdobný výjezd měl konat pravidelně. Bylo navrženo téma „psychohygienu“, které by mohlo být diskutováno příště.

Oba vícedenní výjezdy pedagogů by se určitě bez cíleného místního akčního plánování neodehrály. Tento typ aktivity byl v území uskutečněn díky MAP.

Pro propagaci a informování veřejnosti byl v rámci MAP I, MAP II i MAP III využíván Hornopočernický zpravodaj.

3.2.1 Co se změnilo díky akčnímu plánování v našem území?

Díky projektům MAP I, MAP II i MAP III realizovaným v období od 1. 10. 2016 do 31. 12. 2022 (s pauzou od 1. 10. 2017 do 31. 8. 2018) vznikla řada partnerství na různých úrovních. Aktéři v oblasti vzdělávání se setkávali v rámci rozmanitých akcí, tvořili a připomínkovali řadu dokumentů, vzdělávali se v nejrůznějších oblastech, vyměňovali si zkušenosti a sdíleli příklady dobré praxe. To všechno by se bez MAP neodehrálo vůbec nebo v mnohem menším měřítku.

Aktéři místního akčního plánování pochopili princip a smysl tohoto plánování, což byl dlouhodobý proces, který probíhal po celou dobu realizace projektů MAP. Byť to tak nemusí na první pohled vypadat, RT MAP to považuje za zásadní úspěch a pozitivum, na kterém bude možné dále stavět. Snahou RT MAP rovněž bylo propagovat v rámci cílových skupin myšlenku, že právě jednotlivé konkrétní osoby jsou tím hybatelem děje, který posouvá věci kupředu, a jejich zkušenosti a myšlenky jsou cenné. Jakkoliv to může znít banálně, právě

tohle uvědomění je pro realizaci a udržitelnost MAP klíčové. Někteří pedagogové se ostýchají prezentovat výsledky své práce před kolegy, mají zbytečnou obavu, že by jejich příspěvek nebyl dostatečně fundovaný nebo že by kolegy nezaujal. RT MAP se po celou dobu MAP snažil, aby tento jev byl co nejvíce eliminován, ale na to je třeba ještě více času.

Podarilo se pojmenovat konkrétní vzdělávací potřeby v území. Řadu z nich se podařilo realizovat prostřednictvím implementačních aktivit. To všechno by se bez MAP neodehrálo vůbec nebo v mnohem menším měřítku, a ne takto systematicky.

Oblast školství vykazuje poměrně velkou setrvačnost ve způsobu uvažování a zavedených postupech. Východiskem MAP je „vedení iniciativy zdola“, maximální uplatnění principu subsidiarity. Od roku 2000, kdy došlo ke zrušení školských úřadů a následně o pár let později k zavedení právní subjektivity škol, je v České republice systém regionálního školství velmi decentralizovaný; kompetence, odpovědnosti a pravomoci mezi subjekty vykonávajícími státní správu nicméně nejsou zcela jasně vymezeny a školy mnohdy stále očekávají „jasné instrukce shora“. **Projekty MAP pomohly školám v MČ Praha 20 reflektovat, případně revidovat své vize, mise a strategické cíle a nabízely metodickou podporu v oblasti strategického plánování a leadershipu.** Mnohým to přineslo nové impulsy do jejich práce a možnost nahlédnout na svoji práci z jiné perspektivy.

Prostřednictvím činnosti pracovních skupin probíhala pravidelná diskuse aktérů MAP týkající se problematiky strategického plánování, čtenářské a matematické gramotnosti, rovných příležitostí a volnočasových aktivit. Tato pravidelná setkání by se bez MAP neodehrála vůbec nebo jen v omezené míře.

Působení logopedky a rodilého mluvčího angličtiny na všech MŠ a ZŠ v Praze 20 (podrobněji viz bod 3.1.1.3 této zprávy). MŠ by rády využívaly logopedku na plný úvazek. Dosavadní rozsah práce byl na půl úvazku. Na PS pro čtenářskou gramotnost padl návrh, aby logopedka docházela i do školních družin. Zavedení těchto aktivit v území by se bez MAP neodehrálo.

Byl vytvořen komplexní seznam investičních záměrů v oblasti vzdělávání dětí a žáků do 15 let v MČ Praha 20, se kterým se i v rámci Úřadu MČ Praha 20 průběžně pracuje ve smyslu aktualizace a rozšiřování v horizontu do roku 2027. Jasná identifikace potřeb patří mezi silné stránky SWOT-3 analýzy pro prioritní oblast Rozvoj infrastruktury a vybavení ve Strategickém rámci priorit MAP do roku 2023.

3.2.2 Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?

Základní školy a mateřské školy (vedení škol, pedagogové, asistenti pedagoga, vychovatelky ve školních družinách, žáci): díky zpracování a aktualizaci Strategického rámce MAP došlo k pokroku ve strategickém plánování ve školách, k hlubšímu uvědomění si a utřídění investičních i neinvestičních priorit a cílů. Mezi přínosy byly nejvíce akcentovány zapojení širšího okruhu pracovníků do strategického plánování ve škole (ne pouze vedení

škol) a **aktualizace SWOT analýzy školy**. Zástupci ZŠ a MŠ se rovněž účastnili setkání pracovních skupin, kde došlo k bližšímu seznámení se některými pedagogy. Prostřednictvím výměny příkladů dobré praxe na těchto setkáních se zintenzivnila spolupráce mezi školami a dalšími subjekty a vzájemná inspirace. Řešily se například přechody dětí mezi jednotlivými stupni vzdělávání (přechod dětí z MŠ do ZŠ je označen jako cíl 3.1 ve Strategickém rámci priorit MAP do roku 2023) nebo logopedické vady u dětí. Logopedická péče byla rovněž na setkáních pracovních skupin vnímána jako jedno z velmi důležitých témat podporujících rozvoj čtenářské (pre)gramotnosti a v širším slova smyslu i školní zralosti jako takové.

Byly vydefinovány implementační aktivity, které se ukázaly jako přínosné, a zároveň existuje poptávka v území, aby byly kontinuálně nebo opakovaně realizovány i do budoucna (např. čtenářské dílny a autorská čtení, Škola nanečisto, vícedenní vzdělávací výjezdy pedagogů, logoped, rodilý mluvčí angličtiny, semináře na téma rozvoje motoriky u dětí „Zdravá záda“ a „Příprava předškoláka“, Veletrh středních škol, Veletrh volnočasových aktivit, vydávání Brožury „Nabídka formálního a neformálního vzdělávání a sportu pro děti a mládež do 15 let v Horních Počernicích“). Zhodnocení průběhu těchto aktivit je ve zprávě na různých místech zmíněno.

Jako další názorný příklad přínosů pro aktéry MAP zde uvádíme **podrobnější informace k realizaci čtenářských dílen a autorských čtení s místními spisovateli Jiřím W. Procházkou a Klárou Smolíkovou**, které proběhly v zimě a na jaře 2019 na všech hornopočernických ZŠ a třech MŠ, jedna MŠ se nezúčastnila. Celkem byla zpětná vazba získána z 63 čtenářských dílen nebo autorských čtení.

V evaluačním šetření k průběhu a přínosu čtenářských dílen a autorských čtení pedagogové ZŠ a MŠ komplexně zhodnotili průběh těchto aktivit včetně ohlasu od dětí a žáků. Je tam zmíněna celá řada faktorů, která v žácích probouzí zájem o prohlubování čtenářské gramotnosti (např. setkání s „živou“ spisovatelkou, prezentace jejích knih, autogramy, získání povědomí o tom, jak se píše kniha; plnění úkolů v pracovních listech, seznámení se s různými literárními žánry, obohacování slovní zásoby, rozvoj komunikace, fantazie, kreativity a logického myšlení, zvýšení motivace ke čtení...). Zároveň se zde vyskytuje i obsahový přesah do dalších vyučovaných předmětů (prvouka, vlastivěda, dějepis, výtvarná výchova). Tyto aktivity představují rovněž inspiraci pro pedagogy do jejich vyučovacích hodin.

Zpětná vazba umožnila jejím respondentům znovu se zamyslet nad průběhem a smyslem aktivity a lépe si získané poznatky upevnit. Ohlasy na čtenářské dílny byly předmětem diskuse také na setkání pracovní skupiny pro čtenářskou gramotnost.

Úroveň čtenářské gramotnosti u žáků byla rovněž na setkáních PS pro čtenářskou gramotnost diskutována, a to včetně negativních společenských trendů, které ji ovlivňují, i návrhů ke zlepšení. Pedagogové si mezi sebou vyměňovali tipy na vhodné knižní tituly pro žáky. V dnešní době děti potřebují intenzivní podporu ve čtení, protože informační technologie

představují obrovskou konkurenci. Tato skutečnost je zmíněna i ve SWOT-3 analýze pro čtenářskou gramotnost jako slabá stránka.

Členové pracovní skupiny se shodli na tom, že čtenářská gramotnost není jen o samotném čtení, ale o porozumění a třídění informací, které se využívá např. v matematice při řešení slovních úloh. Čtení dále obohacuje slovní zásobu, která u některých žáků není dostatečná. Důležité je učit žáky, aby význam slova chápali z kontextu nebo aby si neznámé slovo dokázali vyhledat. K tomu přispívají právě i čtenářské dílny a autorská čtení. Objevuje se zde prvek mediální výchovy, což je téma, které bylo v rámci pracovní skupiny rovněž akcentováno.

Zároveň byly také diskutovány implementační aktivity, ve kterých se již v rámci MAP pokračovat nebude, protože o ně není dlouhodobě mezi školami zájem (návštěvy pedagogů na veletrzích a výstavách o výuce a školství v ČR i v zahraničí, návštěvy pedagogů v běžných i alternativních školách v ČR i v zahraničí, zahraniční studijní cesty pro pedagogy s jazykovým zaměřením).

Dalším přínosem bylo zvyšování odborné kvalifikace účastníků na seminářích a workshopech pro pedagogy ZŠ a MŠ (např. na téma výukové metody matematiky – Hejný, aplikace GeoGebra; finanční gramotnost, téma online výuky, mediální výchovy, zvyšování digitálních kompetencí pedagogů, efektivní učení a motivace, Montessori pedagogika, inovativní koncepce výuky českého jazyka atd.). Ve SWOT-3 analýze pro matematickou gramotnost byla jako slabá stránka uvedena neochota některých pedagogů vyučovat podle nových metod. Různé výukové metody byly diskutovány i na PS pro matematickou gramotnost.

Mezi další úspěšně realizované aktivity pro pedagogy ZŠ a MŠ patří 2 semináře na téma podpory správné motoriky u dětí. Prostřednictvím přestávek na cvičení se zvyšuje následná soustředěnost dětí na výuku. Další seminář pro pedagogy ZŠ a MŠ byl zaměřen na nacvičení správného sedu a rozvoj jemné motoriky (uvolnění kloubů horní končetiny), která je zásadním předpokladem pro úspěšnou výuku psaní.

Od školního roku 2018/19 v MŠ probíhala spolupráce s logopedkou, v ZŠ s anglickým rodilým mluvčím. Vzhledem k akutnímu nedostatku logopedů v Praze je úspěšné navázání spolupráce s celkem již 3 logopedkami nesporným úspěchem RT MAP. Rozšířil se tak okruh dětí, kterým mohla být poskytnuta cílená logopedická péče. Před nástupem p. Otta do hornopočernických ZŠ zde žádný anglicky mluvící rodilý mluvčí nepůsobil, poptávka tedy byla zřejmá.

Školy si nakoupily odbornou literaturu a Montessori pomůcky. Prostřednictvím dotazníkových šetření bylo reflektováno období pandemie covid-19, úskalí distanční výuky a její potenciální přínosy pro prezenční výuku. Rovněž byla reflektována výuka ukrajinských žáků (uprchlíků) – tematické zaměření jednoho setkání PS a otázka v evaluačním šetření.

MŠ a ZŠ speciální: nezamýšleným přínosem byl přechod klinické logopedky po dvou letech působení v projektu MAP II do MŠ a ZŠ speciální v Praze 20, která vzdělává žáky s mentálním nebo kombinovaným postižením. Paní logopedka zde dosud působí.

Dalším nezamýšleným přínosem MAP, který nicméně vyplynul z dlouhodobé úspěšné spolupráce, je Smlouva o spolupráci mezi ZŠ Stoliňská a ZŠ Bártlova (škola speciální). Tato spolupráce je zaměřena především na společné kulturní a sportovní aktivity obou škol.

Rodiče dětí a žáků: v rámci MAP I měli příležitost k setkávání v rámci vlastní pracovní skupiny a mohli tak své názory a podněty shrnout a tlumočit RT MAP. V dalších fázích MAP se mohli zapojit do PS pro rovné příležitosti nebo do PS pro volnočasové aktivity. V rámci PS měli rodiče možnost klást dotazy a získat informace od pedagogů. Propojení informací mezi pedagogy a rodiči na PS pro rovné příležitosti bylo přínosem, který vyplynul z evaluačního šetření. Rodiče tak získali informace o fungování škol. Pro tuto cílovou skupinu bylo uspořádáno několik seminářů a workshopů (podrobněji viz bod 3.1.1.4). Rodiče získali velmi podrobné informace z oblasti volnočasových aktivit (podrobněji viz bod 3.1.1.4) díky brožurě s názvem „Nabídka formálního a neformálního vzdělávání a sportu pro děti a mládež do 15 let v Horních Počernicích“ a Veletrhu volnočasových aktivit (podrobněji viz bod 3.1.1.4).

Pracovníci z organizací neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže: velmi uvítali možnost setkávat se v rámci nepovinné PS pro volnočasové aktivity, vzájemně se o své činnosti informovat a inspirovat se. **Byly zmapovány všechny aktivity v rámci neformálního a volnočasového vzdělávání a sportu, mnoho těchto aktivit bylo prostřednictvím MAP propagováno.** V rámci dotazníkového šetření provedeného na konci MAP III se 83 % respondentů vyslovilo pro pokračování setkávání v rámci PS pro volnočasové aktivity i do budoucna.

Příjemce podpory z projektů MAP, ÚMČ Praha 20: nabyt nové zkušenosti s administrací projektu a projektovým řízením, které mohou být potenciálně využity a rozvíjeny i v dalších budoucích projektech v území, což lze bezesporu počítat mezi pozitivní dopady MAP, stejně jako prohloubení spolupráce a posílení partnerství v území. **Negativním jevem je nárůst administrativní zátěže.**

3.2.3 Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?

Projektová manažerka MAP se pravidelně účastnila informačních setkání a konferencí **v rámci projektu Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP)**, který byl realizován v rámci OP VVV od března 2016 do listopadu 2022 a pomáhal řešit jeden z klíčových problémů českého vzdělávacího systému, kterým je nízká míra využívání strategického řízení a plánování a pedagogického vedení ze strany ředitelů škol.

Projektová manažerka zprostředkovávala školám informace o aktivitách **projektů iKAP „Komplexní program rozvoje a podpory pražského školství“ a iKAP 2 – „Komplexní program rozvoje klíčových oblastí pražského školství“.** MŠ se zapojily a využily nabídku

činností, např. polytechnické dílny nebo PolyTechBus – ukázka řemesel těm nejmenším dětem pomocí her a soutěží). MŠ se dále zapojily do aktivit Mobilního planetária.

Dalším příkladem je projekt **Metodická podpora akčního plánování (P-AP)** financovaný z OP VVV. Účelem projektu P-AP je vytvořit jednotný model akčního plánování, které vychází ze stávající dobré praxe ve školách (SŠ, ZŠ, MŠ), v území a v krajích (MAP, KAP), a zvýšit tak kvalitu i naplňování strategických i akčních cílů na všech úrovních vzdělávacího systému. V rámci projektu P-AP byl ustaven Krajský strategický tým hlavního města Prahy, jehož členkami jsou mj. odborná garantka a evaluátorka projektu MAP III. Příklady diskusních témat jsou následující: sběr podnětů z území k prioritám vzdělávací politiky ČR, výměna zkušeností, identifikace příkladů dobré praxe v akčním plánování a seznámení s dalším vývojem jednotného modelu akčního plánování.

Zapojení členek RT MAP do výše uvedených projektů jim poskytuje hlubší vhled do problematiky strategického řízení a plánování ve školách a umožňuje vidět ho v širších souvislostech. Probíhá výměna informací a příkladů dobré praxe, ze kterých mohou vzejít nápady uplatnitelné v území.

Komplementární aktivitou vůči MAP, která je v území úspěšně realizována, představují **projekty šablon**. V období MAP III byly realizovány tyto projekty šablon týkající se problematiky inkluze: školní asistent (personální podpora ZŠ nebo MŠ), školní speciální pedagog (personální podpora MŠ), školní psycholog (personální podpora ZŠ). Ve dvou ZŠ probíhalo doučování žáků ohrožených školním neúspěchem.

Na jedné ZŠ byl v rámci projektu šablon podpořen čtenářský klub pro žáky a tandemová výuka. Dalšími aktivitami vycházejícími z projektů šablon pro MŠ a ZŠ jsou projektové dny mimo školu a projektové dny ve výuce.

Šablony představují další důležitý impuls pro strategický rozvoj škol. Školy se tak zdokonalují i v projektovém řízení.

Pro úplnost přikládáme citace odpovědí z dotazníkového šetření pro ředitele ZŠ a MŠ, které se týkaly realizace projektů šablon:

„Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem.“

„Šablony využíváme maximálně. Velký přínos je možnost získání finančních prostředků na realizaci projektů a rozvoj spolupráce mezi kolegy.“

„Zapojení naší školy do Šablon hodnotíme velmi kladně. Je to pro nás velmi užitečný projekt, protože díky němu už dlouhodobě financujeme paní psychologku, a i další aktivity považujeme za velmi přínosné.“

„Nevidím přínosy, vidím jen byrokracii a další personální zátěž.“

„Největší příležitost v rámci projektu Šablony III spatřuji v možnosti realizace projektových dnů mimo školu. Prvky zážitkové pedagogiky motivují každého žáka.“

„Přínosem pro nás bylo, že jsme se setkaly s kolegyněmi z ostatních škol a mohly jsme si mezi sebou sdílet naše zkušenosti nebo i témata, která nás v oblasti školství a vzdělávání předškolních dětí pálí i těší. Uvítaly bychom užší spolupráci s prvními třídami.“

„Přínosy – získání pracovních pozic chůva a školní speciální pedagog možné problémy – zajištění pracovní pozice chůva – v operačním programu JAK bude muset splňovat vzdělání pro asistenta pedagoga.“

3.3.1 Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat?

I po skončení podpory z OP VVV budou pokračovat pravidelná setkání ředitelů škol se zástupci zřizovatele, výměna zkušeností a příkladů dobré praxe na úrovni vedení škol tedy zůstane zachována. V období trvání projektů MAP II a MAP III byla tato setkání realizována v rámci pracovní skupiny pro financování. Další směřování místního akčního plánování bude mj. záležet na rozhodnutích této platformy. Na posledním setkání pracovní skupiny pro financování dne 23. listopadu 2022 vedoucí odboru školství tlumočila záměr MČ Praha 20 podat žádost o realizaci projektu MAP I v rámci nového OP JAK. Je připravena finanční spoluúčast na tomto projektu ze strany MČ Praha 20.

Všichni přítomní členové PS tento návrh podpořili. Výzva by měla být MŠMT vyhlášena v květnu 2023. Zatím nejsou jasné konkrétní podmínky této výzvy včetně přesné délky trvání projektu. Po jejich zveřejnění budou podmínky v rámci této platformy diskutovány.

Zároveň bude nutné intenzivněji motivovat lidské zdroje, aby se podílely na organizaci a účastnily se projektových aktivit. RT MAP si je této skutečnosti velmi dobře vědom a po celou dobu realizace MAP v území měl ve spolupráci s Úřadem MČ Praha 20 maximální snahu motivovat cílové skupiny k budování a rozvoji akčního plánování. Velkou výzvou, na které je třeba i v budoucnu neúnavně pracovat, a která se týká komunitního plánování obecně, je vystavět a udržovat dostatečně početnou personální základnu a přiměřenou realistickou šíří záběru aktivit na míru danému území.

Pokud by byla žádost o realizaci projektu MAP I v rámci OP JAK Řídícím orgánem zamítnuta, relevantní aktéři ve vzdělávání by situaci znovu vyhodnotili. V případě zájmu lze organizovat setkání pracovních skupin i na dobrovolné bázi, bude záležet na aktuální iniciativě aktérů v území. Implementační aktivity vyhodnocené jako přínosné by byly financovány v závislosti na finančních možnostech a rozhodnutích MČ Praha 20 nebo eventuálně z jiných dotačních titulů. Bezesporu bude do budoucna třeba pro udržení idejí MAP aktivně hledat další zdroje financování pro implementační aktivity, které se ukázaly užitečné pro další rozvoj vzdělávání v území. U dotačních titulů je třeba průběžně sledovat termíny a podmínky jednotlivých výzev.

Z evaluačních šetření v území vplynuly následující postřehy/aktivity/potřeby k řešení:

- komunitní spolupráce, kterou je třeba znovu a znovu posilovat (zvláště pokud dochází k personálním změnám v jednotlivých institucích, které se věnují formálnímu i volnočasovému vzdělávání dětí a také ve vedení radnice);
- sdílený projektový manažer pro MŠ a ZŠ;
- práce s interaktivní tabulí v MŠ;

- sdílení zkušeností asistentů pedagoga a problémů, které řeší;
- školení pro pedagogy na výuku češtiny jako cizího jazyka;
- přilákat děti ke knize;
- finanční gramotnost;
- přednáška politického geografa pro žáky 2. stupně ZŠ;
- vzdělávání pedagogů ZŠ a MŠ v oblasti robotiky v souvislosti se zaváděním nového RVP pro informatiku (např. zacházení s digitálními pomůckami, s roboty);
- systém a kvalita výuky ve škole, využívání alternativních metod vzdělávání, kvalita pedagogů;
- přechody žáků mezi jednotlivými stupni ve vzdělávání;
- zvyšování povědomí žáků o hendikepovaných;
- osobnostně sociální výchova;
- psychohygienu pro pedagogy;
- sdílení zkušeností s prací s dětmi se specifickými poruchami učení;
- financování psychologa pro ukrajinské žáky (uprchlíky);
- vztahy a komunikace mezi pedagogy a rodiči;
- rozšíření MAP i na vyšší stupně škol;
- motivace k projektovému učení, učení venku a vytváření podmínek k němu, výuka jazyků, bezpečnost v dopravním provozu;
- zapojení žáků a pedagogů do vyprávění příběhů moderní historie Post Bellum (Paměť národa);
- možnost oprav a přístaveb budov, které nejsou svěřeny do správy školy, ale jsou v nájmu. Jakým způsobem lze takovou budovu spravovat;
- větší kapacita zabezpečených míst pro odložení kola/koloběžky během školy;
- nabídky volnočasových aktivit pro školní družiny, spolupráce ŠD v Horních Počernicích;
- lepší koordinace volnočasových aktivit a využívání už tak nedostatkových sportovišť, zejména krytých, v naší městské části;
- vytvořit podmínky pro zimní sportování (tělocvičny a bruslení), v létě potom možnosti pro koupání;
- zda by se případně dala prodloužit otevírací doba "Prádelny" (volnočasový klub DDM), zda by bylo možné, aby obec případně přispívala v ojedinělých případech soc. slabším rodinám na účast na některých kroužcích, zda by se třeba výuka angličtiny dala rozšířit i na další dny, zda by místní komunitním centrem mohlo pořádat třeba více akcí pro tuto věkovou skupinu (výlety, jednorázové workshopy...);
- první pomoc.

Náměty na semináře od rodičů z dotazníkového šetření jsou popsány v kapitole 3.1.1.4 této zprávy.

3.3.2 Je plán udržitelnosti MAP realistický?

Odpověď na tuto otázku úzce souvisí s otázkou předchozí, navzájem se prolínají.

Vzhledem k plánovanému vypsání nové výzvy na projekty MAP I v rámci OP JAK, se v případě schválení žádosti o realizaci projektu MAP I, plán další udržitelnosti místního akčního plánování v území jeví jako realistický.

Postup při neschválení žádosti o projekt MAP I v rámci OP JAK je popsán v odpovědi na otázku 3.3.1.

Významným faktorem pro rozvoj místního akčního plánování v území byla i podmínka zpracování a aktualizace Strategického rámce MAP (investiční záměry z priority č. 1 Rozvoj infrastruktury a vybavení), jakožto podkladu pro čerpání finančních prostředků na modernizaci učeben a vybavení škol v rámci OP Praha – pól růstu ČR. Původní záměr Řídícího orgánu OP PPR byl, že budou vypisovány v rámci tohoto operačního programu výzvy na realizaci naplánovaných aktivit, a to i pro příjemce z oblastí volnočasového a neformálního vzdělávání, ale k tomu bohužel nedošlo. V současnosti jsou splněny dvě aktivity, jejichž financování bylo zajištěno z výzvy 20 OP PPR. Jedná se o odborné učebny na ZŠ Stoliňská a ZŠ Ratibořická (výuka přírodních věd, polytechnická výuka).

Akteři MAP by rádi podobné příležitosti k financování využívali i nadále a jsou si vědomi toho, že strategické plánování může být nutnou podmínkou pro uchopení takových finančních příležitostí. Strategické plánování ve školách tak bude s největší pravděpodobností pokračovat.

Ostatní investice se realizují v závislosti na finančních možnostech jednotlivých škol a zejména jejich zřizovatele.

4 Doporučení

Z evaluačních zjištění v území vyplynula následující doporučení:

- 1) **Rozšířit okruh osob aktivně působících v místním akčním plánování v území z řad pedagogů a rodičů (jako členové PS nebo odborníci/přednášející na seminářích a workshopech) i veřejnosti;**
- 2) **Maximalizovat úsilí, aby se některé ZŠ a MŠ do MAP více zapojovaly;**
- 3) **Pokračovat v informování o principech MAP v území (nejen pro nově příchozí pedagogy a další pracovníky ve školách, rodiče, veřejnost);**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- 4) **Zvolit formu spolupráce s oběma středními školami v území a tuto spolupráci zahájit** (zajímavá by byla např. diskuse mezi pedagogy 2. stupně ZŠ a nižšího stupně osmiletého gymnázia);
- 5) Více diskutovat téma **přechodu žáků ze ZŠ na SŠ**, které bylo dosud poměrně málo zmiňováno;
- 6) **Rozvinout téma nadaných žáků** (s důrazem na 2. stupeň ZŠ), které nyní v území moc nerezonuje;
- 7) **Vytipovat vhodné dotační tituly do budoucna** a sledovat termíny a podmínky výzev k podávání žádostí;
- 8) **Vymyslet a zavést nové formáty setkávání mezi aktéry ve vzdělávání s cílem oživit komunikaci** (např. profesní kavárny pro asistenty pedagoga);
- 9) **Zaměřit se na oblast digitální gramotnosti** (i v souvislosti se změnou RVP na školách);
- 10) **Rozvíjet perspektivní implementační aktivity v souladu s evaluačními zjištěními**;
- 11) **Zaměřit se na leadership ve školách** jako na faktor dalšího zkvalitňování strategického plánování;
- 12) **Inspirovat se příklady dobré praxe z jiných projektů MAP**;
- 13) **Propagovat vznik platformy pro setkávání ředitelů speciálních škol**.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Seznam zkratek:

DDM – Dům dětí a mládeže

ICT – informační a komunikační technologie

MAP – Místní akční plánování

OP JAK – Operační program Jan Amos Komenský

OP PPR – Operační program Praha – pól růstu ČR

OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PS – pracovní skupina

RT MAP – realizační tým MAP

RVP – Rámcový vzdělávací program

ÚMČ Praha 20 – Úřad městské části Praha 20